SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU WSPÓŁPRACY MIASTA GDAŃSKA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W 2020 ROKU

GDAŃSK

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 5a, ust. 3; Dz.U. 2003 nr 96 poz. 873)
2. Uchwała Rady Miasta Gdańska nr XV/345/19 z dnia 24 października 2019 roku w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na 2020 rok”

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie 3
Rozdział I. Gdańskie organizacje pozarządowe 4
Rozdział II. Współtworzenie polityk publicznych 8
1. Rady i inne ciała doradcze 8
2. Programy i projekty zarządzane i realizowane wspólnie z organizacjami 9
   A. Programy społeczne 9
   B. Projekty partnerskie 14
   C. Partnerstwa wspierające społeczności lokalne 15
Rozdział III. Zlecanie zadań publicznych – finansowe aspekty współpracy 17
1. Dotacje przyznane na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o zdrowiu 17
2. Dotacje przyznane na realizację zadań w celu przeciwdziałania Covid-19 24
3. Wsparcie finansowe udzielone na podstawie ustaw o finansowaniu działań oświatowych, o sporcie oraz Prawo zamówień publicznych 25
4. Całkowite wsparcie finansowe Miasta Gdańska dla organizacji Pozarządowych 25
Rozdział IV. Wsparcie działania organizacji pozarządowych i aktywności obywatelskiej 27
1. Lokale dla organizacji pozarządowych 27
2. Wsparcie techniczne, szkoleniowe i informacyjne organizacji 27
3. Wolontariat 28
4. Gdańskie Fundusze 29
5. Innowacje społeczne 32
6. Otwarty IKM 32
Rozdział V. Komunikacja i promocja 34
Rozdział VI. Współpraca z organizacjami pozarządowymi pod znakiem COVID-19 36
Zakończenie 39

WPROWADZENIE

Współpraca z organizacjami pozarządowymi jest jednym z priorytetów działalności Miasta Gdańska w obszarze społecznym. Dokumentem określającym wartości, cele, obszary, zasady i formy tej współpracy był w 2020 roku, tak jak w latach poprzednich, „Wieloletni program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na lata 2016–2020". Dodatkowo, w celu doprecyzowania działań i zapewnienia odpowiedniego finansowania ich realizacji, Rada Miasta Gdańska przyjęła, jak co roku, zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, uchwałą nr XV/345/19 z dnia 24 października 2019 roku, roczny „Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na 2020 rok". Oba programy powstały w ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gdańska i stanowiły wyraz zaangażowania obu stron w stworzenie optymalnego planu współdziałania na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Głównym celem strategicznym Programu współpracy na rok 2020 było wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych przez podnoszenie kompetencji ich liderów i osób w nich działających, wspieranie integracji sektora oraz podnoszenie jakości komunikacji międzysektorowej.

Współpraca między Miastem a organizacjami pozarządowymi obejmuje swym zasięgiem wszystkie sfery działalności pożytku publicznego, które mieszczą się w kompetencjach samorządu gminy, a jej wymiar praktyczny zamyka się w czterech obszarach wspólnego działania: współtworzenia polityk publicznych, realizacji zadań publicznych, wsparcia organizacji i aktywności mieszkańców oraz komunikacji i promocji.

ROZDZIAŁ I. GDAŃSKIE ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie Gdańska działało w 2020 roku – według informacji własnych Urzędu Miejskiego w Gdańsku – 3.159 różnych organizacji pozarządowych, w tym:

- 1.085 (tj. 34%) w formie fundacji
- 2.074 (tj. 66%) w formie stowarzyszeń (w tym 629 stowarzyszeń sportowych).

Wykres 1. Liczba i udział procentowy różnych form prawnych organizacji pozarządowych z siedzibą w Gdańsku w 2020 roku

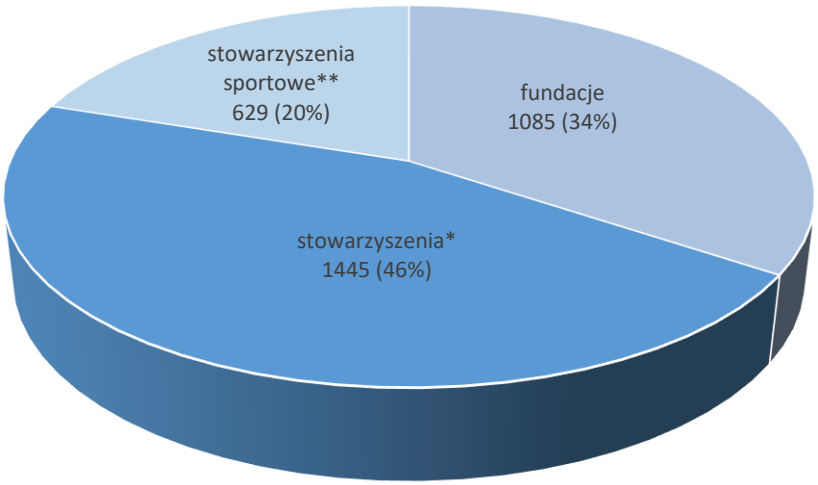

* stowarzyszenia zwykłe i rejestrowe, związki stowarzyszeń
** stowarzyszenia kultury fizycznej, kluby sportowe, związki sportowe, TKKF

Dobry klimat dla szerokiej działalności organizacji pozarządowych na terenie miasta Gdańska oraz realne dla części z nich (tj. dla organizacji pożytku publicznego) wsparcie finansowe zapewnia aktywność obywatelska, wyrażająca się w przekazywaniu na ich rzecz darowizn i 1% należnego podatku przy okazji corocznych rozliczeń podatku dochodowego od osób fizycznych.

Miasto Gdańsk kontynuowało w 2020 roku, rozpoczętą w latach ubiegłych, akcję promocyjną „Podaruj 1% swojego podatku Gdańskim Organizacjom Pożytku Publicznego", zamieszczając w mediach miejskich, np. na portalu www.gdansk.pl, oraz w mediach społecznościowych ogłoszenia, banery i spoty zachęcające gdańszczan do przekazywania **1% podatku dochodowego** za rok 2019 na rzecz uprawnionych organizacji pożytku publicznego z siedzibą w Gdańsku (według Krajowego Rejestru Sądowego było ich na dzień 31.12.2020 roku 246). Dane uzyskane w gdańskiej Izbie Skarbowej nie pozwalają co prawda określić, jakie kwoty ostatecznie tą drogą do nich trafiły, można jednak scharakteryzować przekazywanie 1% podatku przez mieszkańców Gdańska na szerszej, ogólnopolskiej płaszczyźnie.

Otóż, rozliczając w 2020 roku podatek dochodowy za rok 2019, niemal ¾ (72%), tj. 233.708 z ogólnej liczby 324.547 podatników zamieszkałych w Gdańsku przekazało 1% swego podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego z całej Polski. Złożyło się to w sumie na kwotę 18.249.167,32 złotych – wyższą o ¼ (25,5%) od kwoty rozliczanej w 2018

za 2017 rok i ponad dwukrotnie większą (105%) od kwoty rozliczanej w 2013 za rok 2012. W rezultacie w 2020 roku każdy z podatników przekazał średnio organizacjom pozarządowym kwotę 78,09 zł.

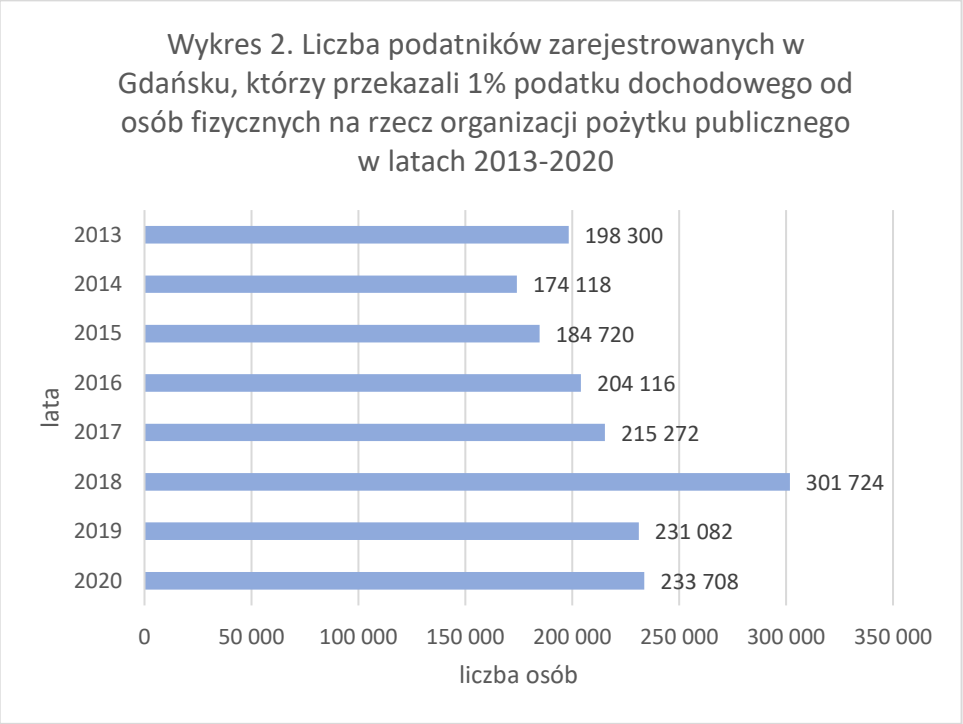

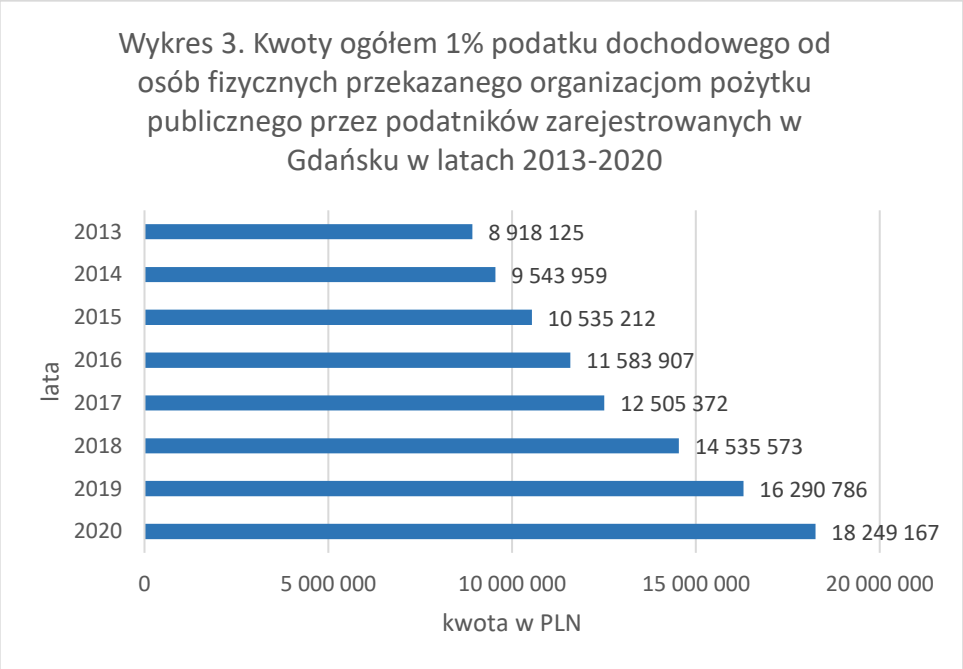

Inną formę wsparcia dla polskich organizacji pozarządowych stanowiły **darowizny** udzielane przez mieszkańców Gdańska, będące dla nich w rocznych rozliczeniach podatku dochodowego od osób fizycznych podstawą do odliczenia od dochodu. Z informacji Izby Skarbowej w Gdańsku wynika, że o ile w poprzednich latach mieliśmy do czynienia z tendencją wzrostową, jeżeli chodzi zarówno o liczbę podatników udzielających darowizn (średni wzrost o 15% z roku na rok w latach 2017–2019, z 7393 do 9736 osób), jak i o łączną

kwotę przekazanych darowizn (wzrost o 9% w analogicznym okresie, z 7.400.000 do 8.100.280 złotych), o tyle w roku 2020 doszło w obu tych obszarach do załamania. Darowizny na rzecz organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych przekazało bowiem wówczas jedynie 7467 podatników zarejestrowanych na terenie Miasta Gdańska (tzn. 2,3% ogółu), co oznacza spadek prawie o ¼ (23%) w stosunku do roku 2019 i zejście niemal do poziomu odnotowanego w 2016 roku. Załamanie uprzedniej tendencji wzrostowej jeszcze bardziej uwidacznia się w łącznej wartości darowizn przekazanych w roku 2020: była ona niższa aż o prawie 1/3 (31%) w porównaniu z rokiem poprzednim i osiągnęła sumę 5.600.748 złotych (przy 8.100.280 zł w 2019). Odpowiednio do tego spadła również średnia kwota darowizny przekazywanej organizacjom pozarządowym przez jednego podatnika: z 830 złotych w 2019 roku do 750 złotych w 2020 (tj. o 10%).

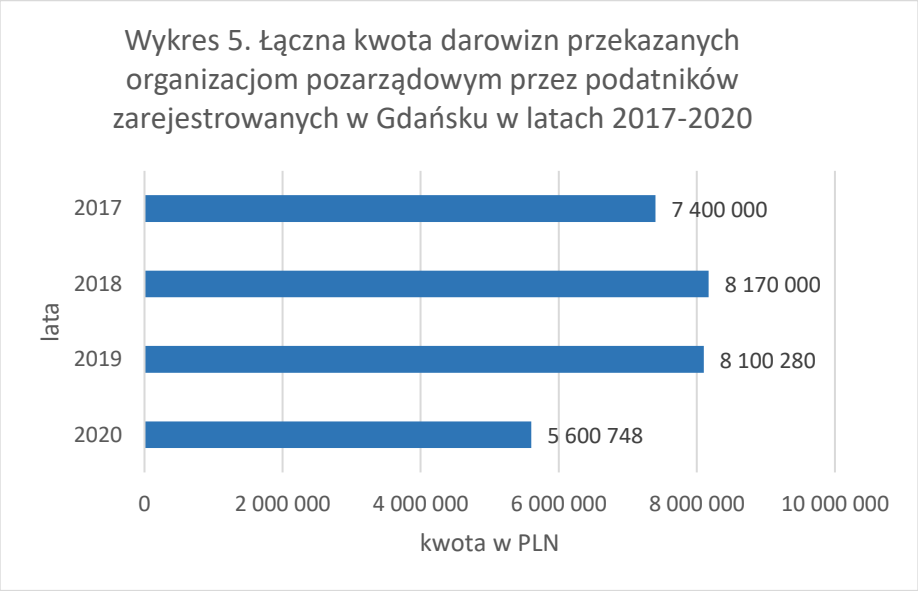

*

Po stronie organizacji pozarządowych przy realizacji na zlecenie Miasta Gdańska zadań publicznych, na podstawie ustaw o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz o zdrowiu, zaangażowanych było w 2020 roku łącznie 11.718 osób, w tym:

- 5.043 pracowników – stałych i zatrudnionych czasowo oraz
- 6.675 wolontariuszy (4.129 akcyjnych i 2.546 długoterminowych, tj. zaangażowanych na co najmniej 3 miesiące).

Natomiast bezpośrednimi beneficjentami zrealizowanych przez organizacje na zlecenie Miasta zadań były w 2020 roku 1.277.023 osoby (co oznacza – przy 470.805 mieszkańcach Gdańska na dzień 31.12.2020 – że wiele z nich pełniło tę rolę wielokrotnie, w różnych projektach), przy czym podział na kategorie wiekowe wyglądał następująco:

- dzieci i młodzież (do 18. roku życia) – 212.336 osób,
- dorośli (od 19 do 59 lat) – 884.679 osób,
- seniorzy (60+) – 180.008 osób.

ROZDZIAŁ II. WSPÓŁTWORZENIE POLITYK PUBLICZNYCH

1. Rady i inne ciała doradcze

Organizacje pozarządowe uczestniczą w konsultowaniu aktów prawa miejscowego oraz innych dokumentów strategicznych i programowych Miasta Gdańska, które wyznaczają zasady realizacji przedsięwzięć ważnych z punktu widzenia działalności organizacji i ich celów statutowych, a także z punktu widzenia ich beneficjentów.

Najważniejszym dokumentem tworzonym corocznie w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi jest „Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi" na dany rok kalendarzowy. I tak, 24 października 2019 roku Rada Miasta Gdańska przyjęła uchwałą nr XV/345/19 „Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na 2020 rok".

Gmina Miasta Gdańska angażowała przedstawicieli organizacji pozarządowych do wyrażania opinii, przekazywania komentarzy i współtworzenia koncepcji wspólnych przedsięwzięć na różne sposoby. Bieżąca praca nad kreowaniem bądź wdrażaniem polityk publicznych odbywała się w trybie ciągłym i przybierała formę rad, zespołów i grup roboczych (powoływanych na mocy zarządzeń Prezenta Miasta Gdańska lub – w mniejszym zakresie – uchwał Rady Miasta Gdańska, ale też tworzonych *ad hoc*, w sposób niesformalizowany). W 2020 roku działały następujące tego rodzaju gremia:

- 1 komitet i 10 rad prezydenckich
- 2 rady i 1 zespół przy Radzie Miasta Gdańska
- 6 komisji stałych
- 9 zespołów programowych programów operacyjnych Strategii Gdańsk 2030+.

Kluczowe dla współpracy z organizacjami pozarządowymi były: Gdańska Rada Działalności Pożytku Publicznego i Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych.

W 2020 roku odbyło się w sumie osiem posiedzeń **Gdańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego**: cztery posiedzenia Rady VII kadencji oraz cztery – VIII kadencji (przy czym z powodu pandemii koronawirusa nie odbyły się posiedzenia planowane na marzec i kwiecień, a od maja do końca roku posiedzenia odbywały się w trybie zdalnym).

Rada VIII kadencji została powołana na mocy zarządzenia Prezydenta Miasta Gdańska z 12 sierpnia 2020 roku (członkowie otrzymali nominacje 30 sierpnia podczas gali wręczenia nagród imienia L. Bądkowskiego), a jej pierwsze posiedzenie odbyło się 10 września tegoż roku. W Radzie zasiada 18 osób: dwoje przedstawicieli Rady Miasta Gdańska, siedmioro – Prezydenta Miasta Gdańska i dziewięcioro – organizacji pozarządowych. Pracami Rady kieruje dwójka współprzewodniczących: przedstawiciel/-ka Rady Miasta Gdańska oraz przedstawiciel/-ka Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych. Kadencja Rady trwa trzy lata.

Rada zaopiniowała w 2020 roku łącznie 6 uchwał i 43 zarządzenia, w tym projekty aktów prawa miejscowego dotyczących działalności pożytku publicznego (odnoszące się m.in. do zlecania zadań publicznych na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o zdrowiu publicznym), projekt „Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2021 rok", sprawozdanie z realizacji „Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok" itp.

Z kolei **Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych** stanowi reprezentację lokalnych organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców Gdańska i jest wyłaniana podczas ich plenarnego spotkania przy udziale przedstawiciela Prezydenta Miasta Gdańska. Rada jest głównym partnerem Miasta przy tworzeniu polityk skierowanych do organizacji pozarządowych. Do jej zadań należy m.in. delegowanie przedstawicieli organizacji do komisji konkursowych rekomendujących przyznanie dotacji na realizację zadań publicznych.

Szerokie kompetencje w zakresie konsultowania i współtworzenia polityk publicznych mają ponadto następujące rady społeczne:

- Gdańska Rada ds. Równego Traktowania
- Gdańska Rada Sportu
- Gdańska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
- Gdańska Rada Zdrowia Publicznego
- Gdańska Rada Imigrantów i Imigrantek
- Rada Kultury Gdańskiej
- Rada Seniorów w Gdańsku
- Młodzieżowa Rada Miasta Gdańska.

2. Programy i projekty zarządzane i realizowane wspólnie z organizacjami

W Strategii Rozwoju Gdańska 2030+ współpraca i partnerstwo to podstawowe wartości, na których ma się opierać rozwój Miasta. Gdańsk – jako partner publiczny – tworzy z organizacjami pozarządowymi partnerstwa mające na celu realizację określonych zadań, ale też odpowiada na zaproszenia organizacji pozarządowych do współrealizacji konkretnych pomysłów i projektów. Partnerstwa służą wypracowywaniu i wdrażaniu strategii, programów i nowatorskich rozwiązań, gwarantują wymianę doświadczeń i informacji między różnymi uczestnikami życia miejskiego oraz przyczyniają się do podejmowania działań odpowiadających na potrzeby mieszkanek i mieszkańców Gdańska.

A. Programy społeczne

W 2020 roku kontynuowano realizację następujących programów wspierających społeczności lokalne:

a) Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Program został przyjęty Uchwałą Rady Miasta Gdańska nr XXI/867/16 z 24.11.2016 roku na lata 2016–2023. Jego adresatami są osoby i rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym, a więc m.in. osoby w kryzysie bezdomności, osoby z niepełnosprawnością, seniorzy, ofiary przemocy domowej, wychowankowie pieczy zastępczej oraz rodziny z problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej. Głównym celem Programu jest zintegrowanie rozwiązań obszaru polityki mieszkaniowej z rozwiązaniami obszaru pomocy i integracji społecznej w kierunku deinstytucjonalizacji i indywidualizacji wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych zasiadają w Zespole Zarządzającym Gdańskim Programem Mieszkalnictwa Społecznego, przy czym jeden z nich pełni funkcję jego współprzewodniczącego (razem z przedstawicielem Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego). Organizacje mają więc istotny i realny wpływ na sposób wdrażania działań, ich monitorowania oraz ewaluacji, współuczestnicząc w podejmowaniu wszystkich strategicznych decyzji w procesie zarządzania Programem. W 2020 roku odbyło się 7 spotkań Zespołu Zarządzającego oraz 4 dodatkowe spotkania robocze.

W ramach Programu – realizowanego w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi – beneficjentom przekazywane są lokale mieszkalne z przeznaczeniem na mieszkania wspomagane (realizowana jest w nich usługa społeczna, która przygotowuje beneficjentów do prowadzenia samodzielnego życia) oraz mieszkania ze wsparciem (najemcy tych mieszkań objęci są wsparciem, które zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie i organizacje pozarządowe działające na zlecenie Miasta). W 2020 roku na cele Programu przeznaczono z gminnego zasobu lokalowego łącznie 18 nowych mieszkań: 7 na mieszkania ze wsparciem oraz 11 na mieszkania wspomagane. W sumie na dzień 31.12.2020 roku w 70 mieszkaniach wspomaganych, funkcjonujących w ramach 14 projektów, pomocą objęto 254 osoby, natomiast w 105 mieszkaniach ze wsparciem, funkcjonujących w ramach 5 projektów –143 osoby.

Organizacje pozarządowe – takie m.in. jak Fundacja Oparcia Społecznego Aleksandry FOSA, Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej, Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek czy Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – prowadziły zarówno wszystkie mieszkania wspomagane, jak i wszystkie mieszkania ze wsparciem, przy czym w przypadku 8 mieszkań wspomaganych robiły to w 2020 roku bez udziału finansowego ze strony Miasta w postaci dotacji. Omawiane tu mieszkania funkcjonują w lokalach pochodzących z zasobu Gminy Gdańsk, przekazanych w nieodpłatne użytkowanie organizacjom pozarządowym, które prowadzą je zgodnie ze wspólnie wypracowanymi założeniami wynikającymi z Modelu Mieszkań Wspomaganych. Niestety, ta formuła współpracy wyczerpuje się stopniowo z powodu wprowadzanych sukcesywnie przez Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku i Gdańskie Nieruchomości opłat czynszowych za mieszkania wspomagane.

b) Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017–2023 został przyjęty przez Radę Miasta Gdańska uchwałą nr XXXVIII/1012/17 z dnia 25 kwietnia 2017 roku, przy czym już rok wcześniej, 28 kwietnia 2016, Rada Miasta Gdańska podjęła uchwałę nr XXII/607/16 w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, w związku z czym Programem objęte zostały cztery tereny: Biskupia Górka – Stary Chełm, Dolne Miasto – Plac Wałowy – Stare Przedmieście, Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście oraz Orunia.

Celem Programu jest osiągnięcie kompleksowej interwencji i znacząca poprawa sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w obszarach wyznaczonych do rewitalizacji poprzez intensywne prowadzenie procesów społecznych z równoczesną zmianą w strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Program składa się z wielu różnorodnych projektów rewitalizacyjnych i zakłada ich wzajemne powiązania oraz synergię rezultatów.

W 2020 roku w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji przeprowadzono liczne działania społeczne, których celem była integracja mieszkańców wyznaczonych obszarów miasta i poprawa jakości współużytkowanej przez nich przestrzeni. Były to m.in. dostosowane do różnych grup wiekowych działania animacyjne, konsultacje i interwencje, jak również działania nakierowane na dbałość o wspólną przestrzeń. W sumie wzięło w nich aktywny udział 545 przedstawicieli społeczności lokalnych. Jednocześnie kontynuowano dotychczasową działalność w Centrum Wsparcia i Terapii Rodzin na Dolnym Mieście, Centrum Wsparcia Seniora na Biskupiej Górce oraz Youth Point w Nowym Porcie, który świadczy usługi społeczne skierowane do młodzieży. Poza tym oddano do użytku nowy lokal – Klub Aktywnego Mieszkańca w Nowym Porcie. Obiekty te oferują w sumie zajęcia cykliczne dla 460 i pojedyncze dla 135 uczestników. Dodatkowo w celu stworzenia nowych miejsc dla działań społecznych realizowano w obszarze rewitalizacji zadania inwestycyjne związane z adaptacją lub budową pięciu obiektów na Dolnym Mieście, Oruni i Starym Chełmie.

Partnerzy społeczni odgrywają w Gminnym Programie Rewitalizacji kluczową rolę. Przede wszystkim czterech przedstawicieli organizacji pozarządowych zasiada w Komitecie Rewitalizacji, wspierając swoją wiedzą i doświadczeniem prace tego organu opiniodawczo-doradczego. Poza tym wyłonione w trybie konkursowym organizacje pozarządowe realizują zadania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu rodzin zamieszkujących tereny objęte rewitalizacją. Natomiast w ramach działań związanych ze współfinansowaniem projektów inwestycyjnych organizacje pozarządowe biorą udział w animowaniu lokalnych społeczności przy okazji porządkowania wspólnych przestrzeni podwórkowych. Najbardziej aktywne na polu realizacji Programu są takie organizacje, jak m.in. Fundacja Społecznie Bezpieczni, Fundacja Oparcia Społecznego Aleksandry FOSA, Stowarzyszenie 180 Stopni, Stowarzyszenie WAGA, Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej Mrowisko, Fundacja Nova, Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej, Fundacja Gdańska, Stowarzyszenie Inicjatywa Miasto oraz Stowarzyszenie Opowiadacze Historii Dolnego Miasta.

c) Gdański Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych

Gdańsk jest pierwszym miastem w Polsce, które na szeroką skalę zainteresowało się problemami finansowymi swoich mieszkańców i wsparło gdańszczan w procesie wychodzenia z zadłużenia. Wyrazem tego było utworzenie – na mocy uchwały Rady Miasta Gdańska nr XXX/845/16 z 27.10.2016 roku – Gdańskiego Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych. Przedstawiciele organizacji pozarządowych uczestniczą w Programie zarówno jako członkowie zespołu tworzącego Program, jak i jego partnerzy oraz realizatorzy.

Jednym z owoców Programu jest działające od 2017 roku Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych. W roku 2020 prowadziła je – na mocy umowy zawartej na lata 2019–2021 – wyłoniona w postępowaniu konkursowym organizacja pozarządowa: Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej. Mieszkanki i mieszkańcy Gdańska mogą w Centrum bezpłatnie skorzystać z: doradztwa prawno–finansowego, konsultacji edukacyjnych, pomocy w zarządzaniu budżetem, wsparcia w opracowywaniu programów wyjścia z zadłużenia oraz programów pomocowych dla ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych. W 2020 roku udzielono w nim 332 porady specjalistyczne, a 3.036 osobom przekazano informacje w ramach infolinii; utworzono też 199 indywidualnych planów wyjścia z zadłużenia

oraz przygotowano do rozpatrzenia 63 wnioski o upadłość konsumencką na łączną kwotę 1.974.230 zł.

Ponadto Miasto Gdańsk kontynuowało w 2020 roku zadanie koordynacji działań Platformy Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych (tj. sieci współpracy oraz przepływu informacji pomiędzy instytucjami, jednostkami, służbami i organizacjami w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego). W skład Platformy wchodzą wszyscy partnerzy i realizatorzy Programu, w tym reprezentanci organizacji pozarządowych. Ze względu na sytuację pandemiczną cykliczne spotkania stacjonarne Platformy zostały w 2020 roku zawieszone, a trzy spotkania Grupy Zarządzającej Programem BEiWOZ, z udziałem reprezentantów organizacji pozarządowych, odbyły się w formie zdalnej.

d) Gdański Model na rzecz Równego Traktowania

Realizacja Gdańskiego Modelu na rzecz Równego Traktowania w dużej mierze opiera się na działaniach organizacji pozarządowych w obszarach upowszechniania praw człowieka i równych praw kobiet i mężczyzn oraz wsparcia mniejszości narodowych i etnicznych. W 2020 roku zrealizowano 15 projektów bezpośrednio w swoich celach odnoszących się do tych obszarów. Jednocześnie projekty te zapewniały spełnienie rekomendacji i celów Modelu poprzez m.in. prowadzenie Gdańskiego Centrum Równego Traktowania, przygotowanie materiałów na temat dyskryminacji i mobbingu dla liderów i liderek społeczeństwa obywatelskiego w Gdańsku, prowadzenie cyklu debat dotyczących ideologii i radykalizmów oraz szkoleń dla pracowników socjalnych dotyczących rozpoznawania przemocy ze względu na płeć, moderowanie grup rozwojowych i wzmacniających dla osób LGBT, grup wsparcia dla osób doświadczających mobbingu oraz warsztatów wzmacniających kompetencje wychowawcze rodziców, organizację cyklicznego mentoringu dla kobiet pracujących w branży morskiej oraz coachingu dla matek powracających na rynek pracy czy wreszcie działania na rzecz godzenia życia rodzinnego i zawodowego (w tym szerszego włączania ojców w życie rodzinne) oraz integracji mniejszości narodowych i etnicznych. We wszystkie te projekty bezpośrednio zaangażowane było 3.000 osób.

Jednym z kluczowych celów Modelu jest zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i ochrony osób doznających dyskryminacji i przemocy motywowanej uprzedzeniami. Stąd w październiku 2020 roku, po pierwszej fali pandemii, ponownie rozpoczęło działalność Gdańskie Centrum Równego Traktowania – partnerstwo organizacji pozarządowych, w których osoby doświadczające dyskryminacji mogą uzyskać bezpłatną pomoc psychologiczną i informacyjno-prawną. Centrum jest zadaniem wieloletnim (przewidzianym do końca 2022), prowadzonym przez dwie organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie WAGA i Fundację Oparcia Społecznego Aleksandry FOSA. Jednocześnie w ramach szerokiego partnerstwa w zespole Centrum współpracuje 8 organizacji pozarządowych, od lat zaangażowanych w działania na rzecz praw człowieka oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu. Od października do końca 2020 roku Centrum udzieliło 189 godzin indywidualnego i 27 godzin grupowego wsparcia psychologicznego i prawno-informacyjnego dla 48 osób oraz 20 godzin asystentury.

Centrum jest jedynym w Polsce projektem, który zapewnia kompleksowe wparcie dla osób doświadczających dyskryminacji z powodu sześciu przesłanek ustawowych, dofinansowywanym przez gminę. Innowacyjność rozwiązania została doceniona w konkursie Innovations in Politics Institute, w którym Gdańskie Centrum Równego

Traktowania weszło do dziesiątki europejskich finalistów w obszarze „Prawa człowieka i ochrona demokracji".

W celu uzyskania pewności, że projekty realizowane przez organizacje pozarządowe biorą pod uwagę różnorodne potrzeby mieszkańców i mieszkanek Gdańska i są zgodne z Modelem na rzecz Równego Traktowania, stworzono tzw. „listę pomocniczą", czyli zestaw inspirujących i praktycznych pytań, dostępnych dla organizacji w czasie tworzenia ofert na realizację zadania. Lista ta pozwala zaplanować projekt zgodnie z zasadami dostępności społecznej (dbałości o potrzeby różnorodnych mieszkańców Gdańska), architektonicznej, cyfrowej oraz komunikacyjno-informacyjnej. Chociaż korzystanie z niej nie jest obowiązkowe, deklaracjom dotyczącym dostępności przypisano wysoką punktację w ocenie merytorycznej złożonych przez organizacje pozarządowe ofert. „Lista pomocnicza" jest pierwszym tego rodzaju narzędziem wypracowanym przez polskie samorządy.

e) Gdański Model Integracji Imigrantów

Celem przyjętego Uchwałą Rady Miasta Gdańska nr XXVI/673/16 z 30.06.2016 roku Gdańskiego Modelu Integracji Imigrantów jest usprawnienie systemu zarządzania migracjami, wzmocnienie w tym zakresie koordynacji i współdziałania różnych podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, oraz podniesienie jakości usług mających na celu integrację nowych mieszkańców Gdańska pochodzących z różnych części świata, zarówno migrantów, jak i uchodźców. Model wskazuje główne obszary i kierunki działań zmierzających do prowadzenia skutecznej i efektywnej polityki integracyjnej na poziomie samorządu lokalnego w dłuższej perspektywie czasowej.

Organem opiniodawczo-doradczym w zakresie wdrażania Modelu jest Rada Imigrantów i Imigrantek. W 2020 roku kontynuowała prace Rada II kadencji, złożona z 11 przedstawicieli 8 narodowości, natomiast od 22 grudnia tegoż roku rozpoczęła działalność Rada III kadencji, z 16 przedstawicielami 9 narodowości. Rada wspierała też organizację pozarządową – Instytut Równowagi Społeczno-Ekonomicznej w realizacji spotkań z uczennicami i uczniami na temat różnorodności oraz z rodzicami dzieci z doświadczeniem migracji.

Jednym z kluczowych elementów Modelu jest funkcjonowanie Miejskiego Centrum Informacji i Wsparcia Imigrantów prowadzonego przez organizację pozarządową – Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek. Centrum wspiera nowych mieszkańców i mieszkanki Gdańska w usamodzielnieniu się i integracji społecznej. Świadczy stałe usługi w zakresie porad prawnych i psychologicznych, konsultacji dotyczących legalizacji pobytu, doradztwa zawodowego, kursów języka polskiego dla obcokrajowców, wsparcia grup szczególnie narażonych na wykluczenie (zwłaszcza dzieci i młodzieży) itp. Działania powyższe realizowane są przez ekspertów w poszczególnych dziedzinach, w bliskiej współpracy z instytucjami publicznymi, innymi organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami.

Dodatkowo w 2020 roku zrealizowano w ramach Modelu następujące projekty:

- „Mówię po polsku" – bezpłatne lekcje języka polskiego,
- „My to mamy – klub bez granic" – wspieranie nieformalnych sieci integracji,
- „Szkoła różnorodności" – prowadzenie międzykulturowych zajęć pozalekcyjnych,
- rezydencja kulturowa artysty w ramach programu ICORN (Międzynarodowa Sieć Miast Schronienia).

f) Powiatowy Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością

Powiatowy Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2015–2020 został przyjęty przez Radę Miasta Gdańska uchwałą nr XV/419/15 z 29.10.2015 roku. Jest on elementem polityki Miasta zmierzającej do pełnego włączenia osób z niepełnosprawnością we wszystkie dziedziny życia społecznego oraz podstawą do podejmowania działań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zatrudniania i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

W 2020 roku realizacja programu przebiegała w ramach następujących obszarów programów operacyjnych: integracja społeczna i aktywność obywatelska, rynek pracy i przedsiębiorczość, edukacja i kultura, przestrzeń publiczna, infrastruktura i transport oraz zdrowie publiczne i sport. Większość zadań programu realizowana była przez lub we współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym m.in.:

- wsparcie osób z niepełnosprawnością w pochodzących z zasobów Miasta tzw. mieszkaniach wspomaganych, sprofilowanych na ich potrzeby;
- Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej (usługa skierowana do osób pełnoletnich z orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym);
- usługi poradnictwa specjalistycznego (prawnego i psychologicznego);
- specjalistyczne usługi opiekuńcze;
- wolontariat w ramach programu „Kręgi wsparcia" (kręgi składające się z rodziny, znajomych, specjalistów, członków społeczności lokalnych);
- „Opieka wytchnieniowa" (opieka w ramach pobytu dziennego lub całodobowego w miejscach zamieszkania osób z niepełnosprawnością lub w ośrodkach wsparcia oraz poradnictwo specjalistyczne dla opiekunów);
- rozwój aktywności wspólnotowej osób z niepełnosprawnością (działania w organizacjach pozarządowych i grupach nieformalnych o charakterze samopomocowym, np. działania związane z przygotowaniem i wdrażaniem programów „Za życiem" i „Dostępność plus", zaangażowanie w określenie Standardu Minimum na Obszarze Metropolitalnym Gdańsk – Gdynia – Sopot);
- wsparcie informacyjne na temat sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz form pomocy zawodowej dostępnych w Gdańskim Urzędzie Pracy i instytucjach działających na rzecz osób z niepełnosprawnością;
- publiczna prezentacja twórczości osób z niepełnosprawnością (np. „CuDOWNie jest być sobą") oraz programy i inicjatywy wspierające ich rozwój artystyczny;
- punkt informacyjno-konsultacyjny i działania wspierające w zakresie kompleksowej rehabilitacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością oraz terapii w kryzysach i trudnościach rozwojowych.

B. Projekty partnerskie

W 2020 roku Miasto Gdańsk zrealizowało 11 projektów z dofinansowaniem z funduszy unijnych w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi. Były to zarówno:

a) projekty, w których Miasto odgrywało rolę lidera, zaś organizacja pozarządowa – partnera:
   - System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku (komponenty aktywnej integracji oraz usług społecznych) – celem projektu była aktywizacja zawodowa

mieszkańców poprzez dostarczenie usług społecznych oraz instrumentów aktywnej integracji i animacji środowiska lokalnego; podpisano umowy partnerskie z 8 organizacjami;
- Z nami zbudujesz swoją przyszłość – aktywizacja zawodowa 30+ II; podpisano umowę partnerską z Fundacją Wspierania Inicjatyw Społeczno-Sportowych IMPULS;
- Zintegrowana inwestycja w talenty II – celem projektu jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia; podpisano umowę partnerską z „Pracodawcami Pomorza";
- Model deinstytucjonalizacji usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi; podpisano umowy z 4 organizacjami pozarządowymi;
- Odkryj swój kapitał – celem projektu jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Gdańskim Urzędzie Pracy; podpisano umowę ze Stowarzyszeniem Akcja Społeczna;
- Pracownicy 30+. Program aktywizacji zawodowej mieszkańców obszaru metropolitalnego II; podpisano umowę z Fundacją 100 Procent;
- OzA – Testowanie gdańskiego modelu wsparcia dorosłych osób z autyzmem; podpisano umowy ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Autystycznym i Fundacją „Pomóż Mi Żyć";
- Gotowość, Praca, Samodzielność II – celem projektu jest aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Gdańska korzystających ze wsparcia MOPR; podpisano umowy z 3 organizacjami;

b) jak i projekty, w których to organizacja pozarządowa była liderem, a Miasto Gdańsk – partnerem:
- Housing First – najpierw mieszkanie – celem projektu jest wdrożenie nowego rozwiązania wsparcia osób w kryzysie bezdomności; podpisano umowę partnerską z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta;
- Zaprogramuj swoją przyszłość – NUTS 43 Trójmiejski – celem projektu jest rozwój kompetencji cyfrowych, w szczególności w zakresie podstaw programowania u nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej oraz uczniów klas I-III szkół podstawowych; podpisano umowę z Fundacją DC Edukacja;
- Cyberbezpieczeństwo technologii mobilnych w korzystaniu z e-usług – celem projektu jest rozwój kompetencji cyfrowych, zwłaszcza w zakresie korzystania z ogólnodostępnych e-usług; podpisano umowę z Fundacją DC Edukacja.

C. Partnerstwa wspierające społeczności lokalne

a) Koalicje lokalne

Codzienna praca organizacji pozarządowych w mieście owocuje często współpracą z osobami, instytucjami publicznymi i przedsiębiorcami z najbliższego otoczenia. W wielu wypadkach tworzy stałe więzi między nimi, przybierające formę lokalnych koalicji. Koalicje te współdziałają na rzecz rozwoju lokalnego w sąsiedztwach, począwszy od diagnozy lokalnych wyzwań zarówno rozwojowych, jak i tych związanych z codziennym życiem mieszkańców, przez współdecydowanie o sposobach rozwiązywania lokalnych problemów i integrację mieszkańców wokół istotnych dla danej społeczności kwestii, aż

po współdziałanie na rzecz poprawy jakości życia w dzielnicach i budowanie lokalnych tożsamości i współodpowiedzialności.

W roku 2020 nadal działały koalicje w następujących dzielnicach: Śródmieście (Biskupia Górka, Dolne Miasto), Nowy Port, Przymorze Wielkie, Orunia, Osowa, Siedlce, Strzyża, Piecki – Migowo i Wyspa Sobieszewska. Ich aktywność w 2020 roku oscylowała głównie wokół rozwiązywania bieżących problemów i pomocy wzajemnej na potrzeby przeciwdziałania i niwelowania skutków pandemii. Jedynie okres letni był czasem wspólnych działań o charakterze integracyjnym w dzielnicach.

b) Domy i kluby sąsiedzkie

Centra lokalne działają na rzecz lokalnej społeczności – indywidualnie określonej na podstawie jej potrzeb i potencjału – tworząc miejsca dostępne i przyjazne dla mieszkańców (w tym imigrantów), wykorzystując dostępne narzędzia w ramach animowania współpracy sąsiedzkiej i uaktywniając liderów lokalnych. Centra lokalne powstają z potrzeb zgłoszonych przez organizacje pozarządowe w drodze otwartego konkursu ofert.

W 2020 roku na terenie Gdańska funkcjonowało 17 domów sąsiedzkich i 4 kluby sąsiedzkie, prowadzone przez partnerów społecznych w następujących dzielnicach: Orunia, Śródmieście Stogi, Nowy Port, Biskupia Górka, Siedlce, Dolne Miasto, Brzeźno, Piecki – Migowo, Przeróbka, Wrzeszcz Górny, Wrzeszcz Dolny, Ujeścisko (2), Oliwa (2), Przeróbka, Przymorze Wielkie oraz Śródmieście (2).

Domy i kluby sąsiedzkie szybko zareagowały na potrzeby społeczności lokalnych związane z pandemią i włączyły się w ogólnomiejską akcję pomocową „Gdańsk pomaga". Kontynuowały też realizację programu Teleopieki Domowej dla seniorów oraz prowadziły punkty porad prawnych i obywatelskich. Mieszkańcy włączali się wolontariacko w pomoc sąsiadom w codziennych czynnościach, co wpłynęło pozytywnie na wzmocnienie więzi społecznych i zawiązanie się nowych grup samopomocowych.

Mając na uwadze bezpieczeństwo i ochronę zdrowia, a także zminimalizowanie ryzyka zakażenia koronawirusem odbiorców usług sąsiedzkich oraz pracowników i współpracowników centrów lokalnych, Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku przedstawił rekomendacje w zakresie bezpiecznych warunków funkcjonowania domów i klubów sąsiedzkich oraz dostosowania ich działań do bieżącej sytuacji epidemiologicznej i wytycznych rządowych.

ROZDZIAŁ III. ZLECANIE ZADAŃ PUBLICZNYCH – FINANSOWE ASPEKTY WSPÓŁPRACY

1. Dotacje przyznane na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o zdrowiu

Zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych i udzielanie na nie dotacji opiera się na przepisach:

- ustawy z 23.04.2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – w trybie otwartych konkursów oraz (na podstawie art. 19a) w trybie pozakonkursowym
- oraz ustawy z 11.09.2015 roku o zdrowiu publicznym – w trybie wyłącznie konkursowym.

W Programie współpracy na 2020 rok zaplanowano łączną kwotę w wysokości 71.802.426 zł na realizację przez organizacje pozarządowe zadań publicznych w 27 obszarach tematycznych (zadaniowych).

Zlecanie realizacji zadań publicznych może mieć formę albo powierzenia (czyli sfinansowania), albo wsparcia (czyli dofinansowania) wykonania konkretnego zadania. Natomiast przyznawanie dotacji odbywa się w trybie otwartego konkursu lub w trybie pozakonkursowym, na podstawie oceny formalnej i merytorycznej wniosków złożonych przez organizacje pozarządowe.

W ciągu 2020 roku **Miasto Gdańsk udzieliło dotacji w sumie 332 organizacjom pozarządowym**, przy czym niektóre z nich realizowały w tym czasie więcej niż jedno zadanie. Siedemnaście z tych organizacji (czyli 5%) podejmowało się realizacji zadań publicznych w oparciu o dotacje z budżetu Miasta Gdańska po raz pierwszy.

Organizacje pozarządowe złożyły w 2020 roku – zarówno w konkursach, jak i w postępowaniach pozakonkursowych – łącznie 1083 oferty. Spośród nich – po ocenie formalnej i merytorycznej – zakwalifikowano do realizacji i sfinalizowania umowy 364 oferty, czyli około 1/3 (34%): 261 w trybie konkursowym (w tym 171 w formie wsparcia, a 90 w formie powierzenia) oraz 103 w trybie pozakonkursowym. (Należy ponadto pamiętać o 151 umowach wieloletnich realizowanych w 2020 roku, ale zawartych w latach wcześniejszych.) Z przyczyn leżących po stronie realizatora pięć z omawianych tu umów, czyli 1,4%, nie zostało zrealizowanych lub zostało rozwiązanych przez Miasto.

Na mocy zawartych umów zlecono organizacjom pozarządowym realizację 312 zadań publicznych.

Wykres 6. Stosunek liczby podpisanych umów do wszystkich ofert złożonych przez organizacje pozarządowe w 2020 roku na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o zdrowiu

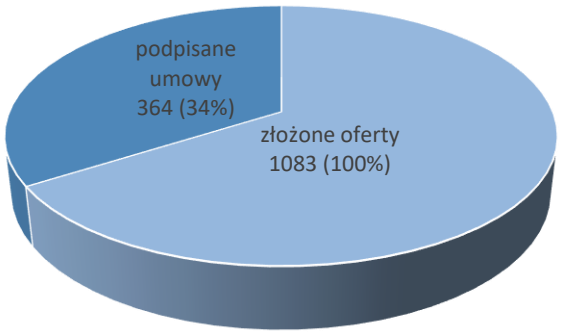

W trybie konkursowym przyznano w 2020 roku dotacje w łącznej wysokości **68.871.588,79 złotych** (przy czym organizacje wnioskowały w sumie o 107.671.453,42 zł, czyli o 56% środków więcej). Wartość omawianych tu dotacji systematycznie rosła w latach 2016-2019, jednakże w roku 2020 kwota przyznanych środków finansowych nie wykazywała już podobnej dynamiki i była zbliżona (dokładnie: większa jedynie o 0,8%) do kwoty przyznanej o rok wcześniej (była wszakże wyższa aż o 71% w porównaniu z rokiem 2016).

Wykres 7. Wartość dotacji przyznanych na realizację zadań publicznych w trybie konkursowym na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o zdrowiu w latach 2016-2020

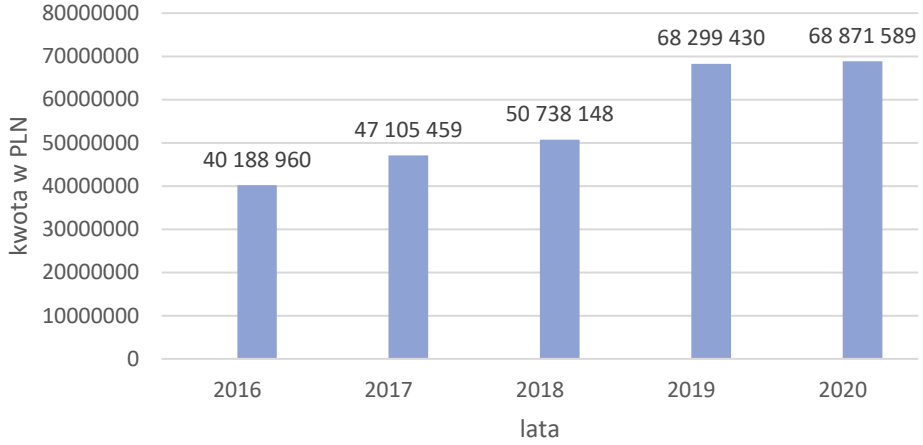

Z kolei **w trybie pozakonkursowym** przyznano w roku 2020 dotacje w łącznej wysokości **2.022.087 złotych**, przy czym organizacje pozarządowe wnioskowały w sumie o kwotę 4.354.153,44 zł (czyli ponad dwukrotnie – o 115% – wyższą). Oznaczało to aż

cztero- –pięciokrotny wzrost przyznanych w tym trybie dotacji w stosunku do lat wcześniejszych (np. o 340% w porównaniu z rokiem 2019). Zaznaczmy przy okazji, że czas realizacji umów zawartych w trybie pozakonkursowym nie może być dłuższy niż 90 dni, a przyznana na ich podstawie dotacja nie może przekraczać kwoty 10.000 złotych.

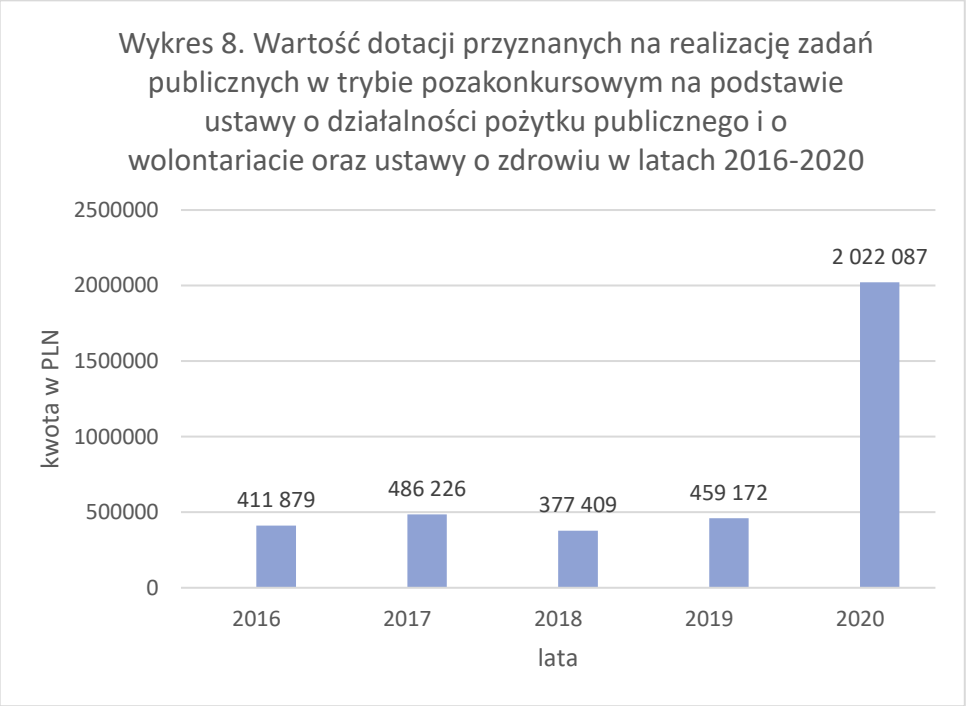

W sumie **w obu trybach: konkursowym i pozakonkursowym** Miasto Gdańsk **przyznało** organizacjom pozarządowym na 2020 rok dotacje na kwotę całkowitą **70.893.675,79 złotych**. Było to o 3% więcej niż w roku 2019 i aż o 48% więcej niż w roku 2017. Kwoty przyznane w trybie pozakonkursowym stanowiły jedynie 3% ogółu dotacji, zdecydowaną zaś większość z nich (97%) przyznano w trybie konkursowym.

Tak więc kwota dotacji **zaplanowana** w „Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2020 rok" na realizację zadań publicznych w 27 sferach tematycznych (tj. 71.802.426 zł) nie została ostatecznie w pełni zrealizowana. Organizacjom **przyznano** w ramach procedur konkursowych i pozakonkursowych 99% zaplanowanych środków, czyli wspomnianą wyżej kwotę 70.893.675,79 złotych. Jednakże część zaplanowanych kwot przesunięto w ciągu roku i wykorzystano na realizację przez organizacje pozarządowe zadań związanych z przeciwdziałaniem pandemii SARS-CoV-2, opisanych w kolejnym podrozdziale.

Ostatecznie zaś z kwoty dotacji przyznanych **przekazano** organizacjom **69.545.131,81 złotych**, tj. o około 2% mniej, głównie z powodu rezygnacji organizacji z już przyznanych dotacji. Na kwotę tę składają się środki przekazane w ramach umów zawieranych w trybie konkursowym w wysokości 67.523.044,81 złotych oraz w trybie pozakonkursowym – 2.022.087 złotych (czyli w tym przypadku – całość kwot przyznanych).

Z drugiej strony zwroty z tytuły niewykorzystanych dotacji wyniosły w 2020 roku 8.429.256,46 złotych (tj. 12% kwot przekazanych), zaś z tytułu wykorzystania dotacji w nadmiernej wysokości albo niezgodnie z przeznaczeniem – 8.208,80 złotych (tj. jedynie 0,01% kwot przekazanych).

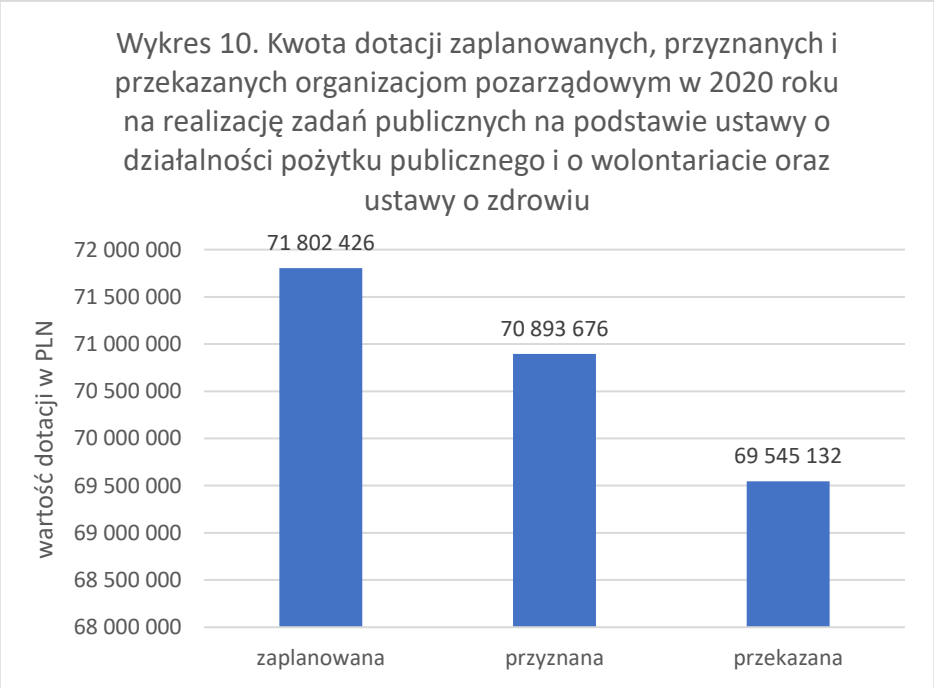

Podział dotacji w poszczególnych obszarach współpracy określonych w rozdziale V Programu współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi przedstawiał się w 2020 roku następująco:

Tabela 1. Wartość dotacji dla organizacji pozarządowych w 2020 roku w podziale na obszary współpracy określone w Programie współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na 2020 rok

L.p.	Obszar współpracy	Wartość dotacji w PLN			Stosunek dotacji	
		planowana w Programie współpracy	**wnioskowana** w konkursach i postępowaniach pozakonkursowych	ostatecznie **przekazana**	przekazanych do planowanych	przekazanych do wnioskowanych
1	2	3	4	5	5:3	5:4
1	Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej, jak również w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób	48 585 103	66 257 727	52 418 746	108%	79%
2	Działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami (środki PFRON)	330 000	777 666	327 830	99%	42%
3	Nieodpłatna pomoc prawna, zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa	638 220	2 153 028	632 580	99%	29%
4	Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym (MOPR)	3 927 620	3 292 252	3 279 692	84%	100%
5	Ochrona i promocja zdrowia	1 688 720	7 823 627	2 139 894	127%	27%
6	Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym (WRS)	3 652 300	5 371 624	3 046 305	83%	57%
7	Ochrona i promocja zdrowia	285 000	405 495	70 000	25%	17%
8	Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	150 000	150 000	150 000	100%	100%
9	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	5 950 000	14 964 734	2 450 650	41%	16%
10	Edukacja, oświata i wychowanie	365 000	180 000	180 000	49%	100%
11	Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynek dzieci i młodzieży	550 000	-	-	0%	0%

12	Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	220 000	129 900	129 900	59%	100%
13	Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy (GUP)	60 000	60 000	60 000	100%	100%
14	Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy	290 000	290 000	290 000	100%	100%
15	Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym	500 000	983 535	614 200	123%	62%
16	Upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka	650 463	4 653 254	1 008 680	155%	22%
17	Działalność na rzecz integracji cudzoziemców	546 000	480 310	480 000	88%	100%
18	Działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego	50 000	22 000	21 900	44%	100%
19	Promocja i organizacja wolontariatu	539 000	950 234	339 000	63%	36%
20	Działalność na rzecz organizacji pozarządowych	120 000	283 685	114 400	95%	40%
21	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych (WRS)	1 572 000	1 494 010	1 223 655	78%	82%
22	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	100 000	139 975	50 000	50%	36%
23	Porządek i bezpieczeństwo publiczne	25 000	-	-	0%	0%
24	Pozostała działalność	65 000	-	-	0%	0%
25	Rewitalizacja	418 000	429 700	267 700	64%	62%
26	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (WGK)	400 000	400 000	-	0%	0%
27	Działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn	125 000	332 851	250 000	200%	75%
	Razem	**71 802 426**	**112 025 607**	**69 545 132**	**97%**	**62%**

Do wyszczególnionych powyżej kwot należy jeszcze dodać **dotacje** przekazane w 2020 roku, **wynikające z umów wieloletnich** zawartych w latach wcześniejszych – w wysokości **48.406.871,21 złotych**.

Oznacza to, że **całkowita kwota dotacji** przekazanych w 2020 roku organizacjom pozarządowym na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

oraz ustawy o zdrowiu wyniosła **117.952.003,02 złote**. Kwota ta stanowiła 3% wszystkich wydatków Miasta Gdańska, wynoszących w badanym roku 3.935.703.319,64 złotych.

Wykres 11. Udział dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o zdrowiu w ogólnej kwocie wydatków Miasta Gdańska w 2020 roku (kwoty w mln PLN)

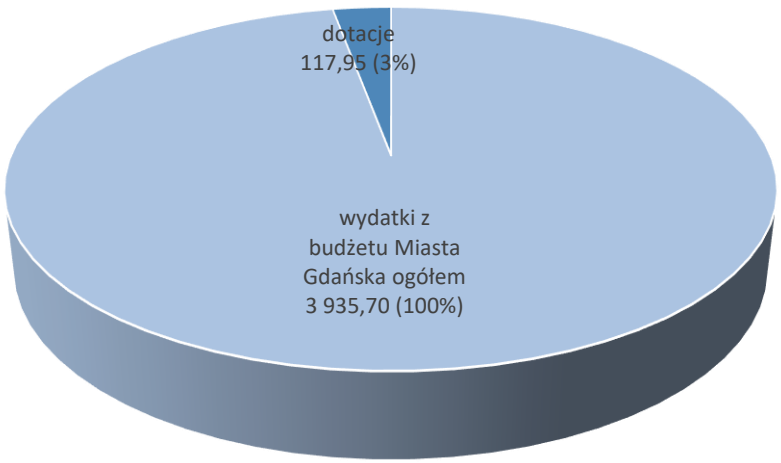

Najwyższe przekazane organizacjom pozarządowym dotacje związane były z realizacją zadań w obszarze pomocy społecznej (w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej, jak również w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób) – w łącznej (uwzględniającej zobowiązania z umów podpisanych w latach wcześniejszych) wysokości 92.183.038,04 złotych.

Wysokie, choć daleko niższe niż w obszarze pomocy społecznej, środki finansowe przekazano organizacjom na realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym (10.135.117,00 zł), kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (4.935.253,98 zł) oraz ochrony i promocji zdrowia (3.813.294,00 zł).

Z kolei najniższe dotacje przekazano w obszarach: działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych (50.000,00 zł) oraz działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego (21.900,00 zł).

Realizując zadania publiczne na rzecz mieszkańców Gdańska na podstawie umów dotacyjnych, **organizacje pozarządowe zaangażowały** w 2020 roku, nie licząc zaangażowań wynikających z umów zawartych w latach wcześniejszych, wkład własny (finansowy i niefinansowy) w zadeklarowanej wysokości **2.850.491,64 złotych** – większej o 51% w porównaniu z rokiem 2019. Ale jeszcze w 2018 roku kwota wnoszonego przez organizacje wkładu własnego wynosiła 4.262.194,00 złote – ten kilkudziesięcioprocentowy spadek zaangażowania (o 56%, porównując rok 2019 do 2018, i o 33%, porównując rok 2020 do 2018) związany jest z korzystnym dla organizacji wzrostem liczby zadań, które nie wymagają od nich wykazywania wkładu własnego ani na etapie składania ofert, ani zawierania umów, ani przedkładania sprawozdań.

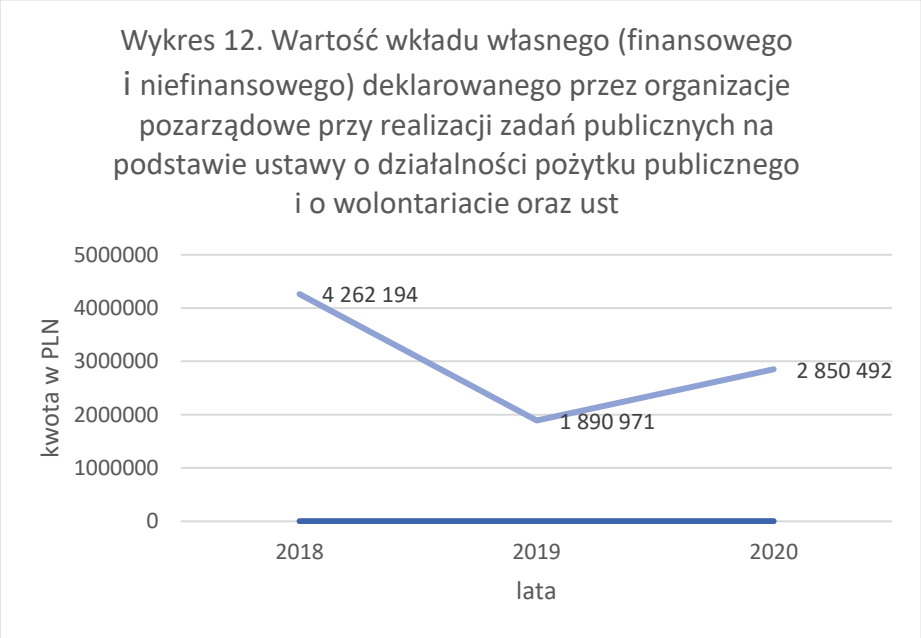

2. Dotacje przyznane na realizację zadań w celu przeciwdziałania Covid-19

Od kwietnia do grudnia 2020 roku przeprowadzono sukcesywnie pięć naborów wniosków – o wsparcie finansowe zadań podejmowanych w celu przeciwdziałania pandemii Covid-19 od maja do grudnia tegoż roku – z pominięciem otwartego konkursu, tj. na podstawie kolejnych zaproszeń Prezydenta Miasta Gdańska do składania ofert. Podstawę prawną dla tych działań stanowiła ustawa z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, jak również Zarządzenie Prezydenta Miasta Gdańska nr 483/20 z 20 kwietnia 2020 roku w sprawie zlecania organizacjom pozarządowym zadania publicznego w celu przeciwdziałania Covid-19 z pominięciem otwartego konkursu ofert, o którym mowa w dziale II rozdziale 2 ustawy z 23 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Formularzem właściwym dla składanych ofert był tu uproszczony formularz, jak dla ofert rozpatrywanych w trybie art.19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wprowadzony Rozporządzeniem Przewodniczącego Komitetu do spraw pożytku publicznego z 24 października 2018 roku w sprawie uproszczonego wzoru oferty i uproszczonego wzoru sprawozdania z realizacji zadania publicznego.

We wszystkich naborach organizacje pozarządowe złożyły łącznie 85 ofert, z czego 39 (tj. niemal połowę – 46%) przyjęto po ocenie formalnej i merytorycznej do realizacji. Na wykonanie zadań w celu przeciwdziałania Covid-19 przeznaczono pulę środków w łącznej wysokości 1.974.089 zł. Organizację wnioskowały zaś ogółem o 3.582.299,12 zł, czyli o 81% więcej środków niż kwoty zaplanowane. Ostatecznie przyznano organizacjom **dotacje na łączną kwotę 1.286.564,00 zł**, co stanowiło jedynie około 2/3 (65%) ogólnej puli zaplanowanych środków i około 1/3 (36%) kwot wnioskowanych. Wszystkie przyznane dotacje zostały przekazane organizacjom w pełnej wysokości.

3. Wsparcie finansowe udzielone na podstawie ustaw o finansowaniu działań oświatowych, o sporcie oraz Prawo zamówień publicznych

Realizując zadania publiczne, organizacje pozarządowe działające w sferze pożytku publicznego korzystały również z innych środków finansowych niż dotacje przekazane na podstawie ustaw o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz o zdrowiu. I tak, w 2020 roku przyznano organizacjom:

- Na podstawie ustawy z 27.10.2017 roku o finansowaniu działań oświatowych – **77.640.573,21 złotych**.

Kwota ta została przekazana w formie dotacji 84 jednostkom oświatowym prowadzonym w Gdańsku przez organizacje pozarządowe, w tym m.in. publicznym i niepublicznym: przedszkolom ogólnodostępnym i integracyjnym, szkołom podstawowym, gimnazjom, liceom ogólnokształcącym dla młodzieży i dorosłych, szkołom policealnym i specjalnym oraz niepublicznym poradniom psychologiczno-pedagogicznym i ośrodkom rewalidacyjno-wychowawczym.

- Na podstawie ustawy o sporcie z 25.06.2010 roku – **4.814.113,29 złotych**.

Kwotę tę przeznaczono na realizację przez gdańskie stowarzyszenia kultury fizycznej, kluby sportowe i uczniowskie kluby sportowe 241 projektów w zakresie organizacji i prowadzenia zawodów sportowych, imprez sportowo-rekreacyjnych, szkoleń i zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży oraz zakupów sprzętu sportowego. Najwyższe dotacje otrzymali: Akademia Piłkarska LG na program „Gdański Top Talent Dziewcząt 2020" (150.000 zł), Międzyszkolny Klub Sportowy „Gdańsk" na kompleksowe szkolenie gdańskich gimnastyków (135.000 zł) oraz „Trefl" na program „Szkolimy młodych siatkarzy" (130.000 zł).

- Na podstawie ustawy z 11.09.2019 roku Prawo zamówień publicznych – szacunkowo **6.317.398,67 złotych** (co oznaczało spadek o 68% w porównaniu z rokiem 2019, kiedy to w trybie tym wydatkowano 19.493.090,51 zł).

Kwota ta została przekazana na różnorodne zadania zlecone – na podstawie umów na usługi, umów zlecenia, zamówień, umów stypendialnych itp. – podmiotom określonym w art.3 ust.2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

4. Całkowite wsparcie finansowe Miasta Gdańska dla organizacji pozarządowych

Ogółem więc na podstawie pięciu ustaw oraz na przeciwdziałanie pandemii Covid-19 przekazano w 2020 roku organizacjom pozarządowym z budżetu Miasta Gdańska **208.010.652,19 złotych**. Dotacje wypłacone w trybie ustaw o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz o zdrowiu stanowiły 57,3% tej kwoty, ustawy o finasowaniu działań oświatowych – 37,4%, ustawy o sporcie – 2,3%, a Prawa zamówień publicznych – 3,0%.

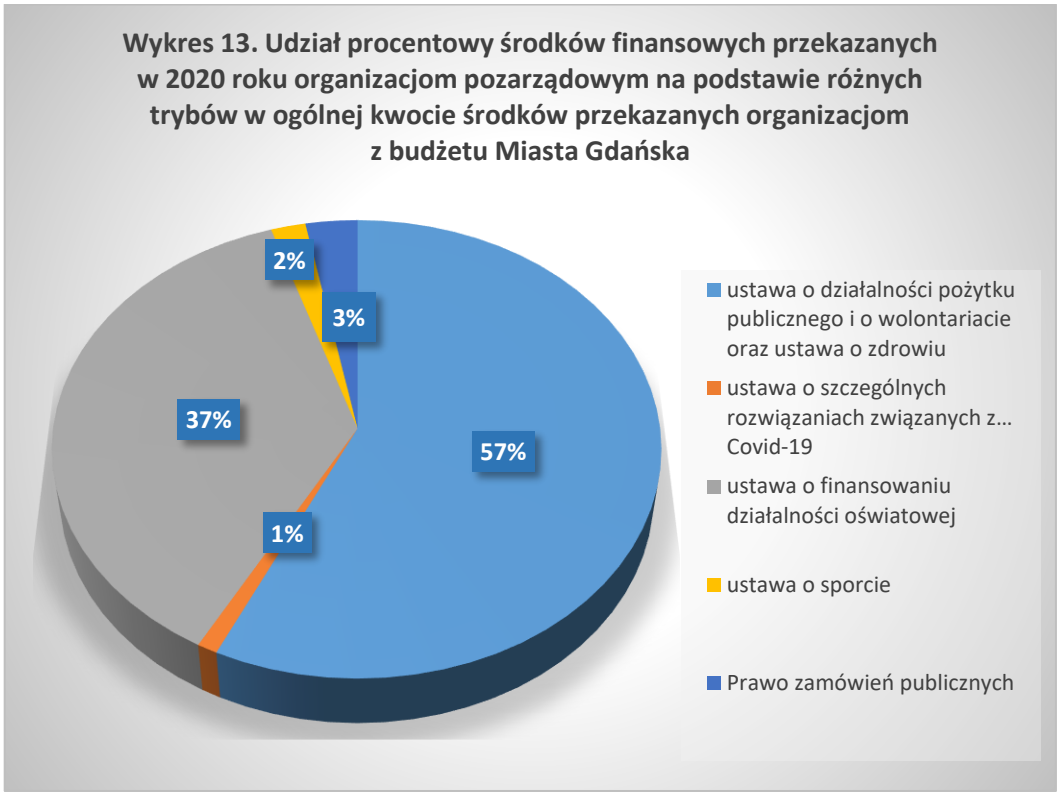

Całkowita kwota środków finansowych przekazanych organizacjom pozarządowym we wszystkich ustawowych trybach stanowiła w 2020 roku 5,3% ogółu wydatków Miasta Gdańska (tj. 3.935.703.319,64 zł).

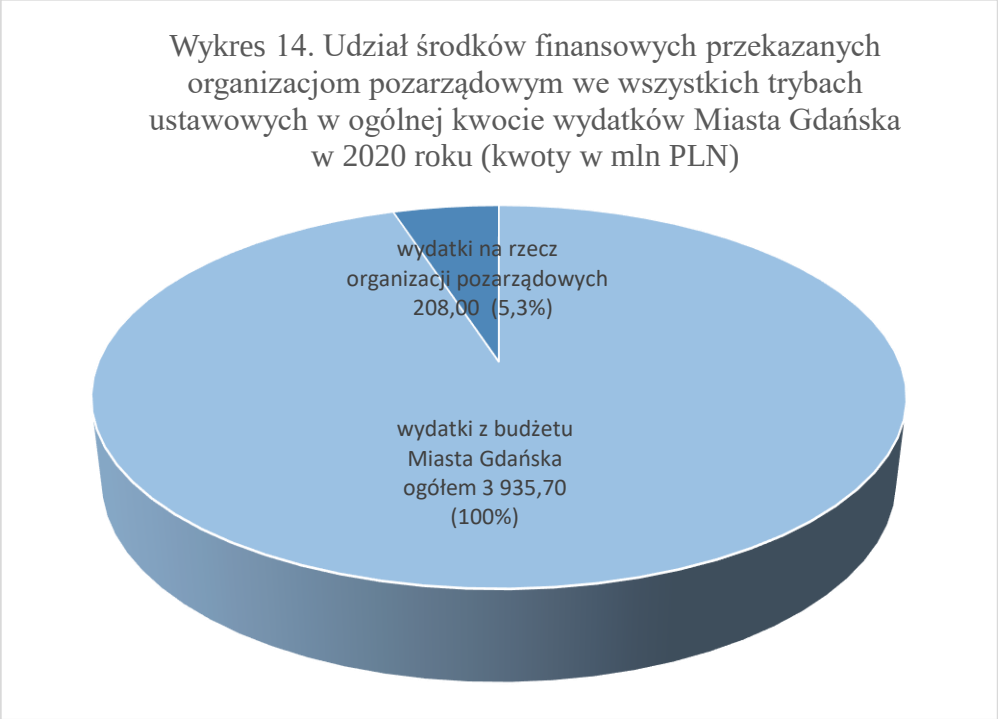

ROZDZIAŁ IV. WSPARCIE DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH I AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ

1. Lokale dla organizacji pozarządowych

Jedną z aktywności Miasta Gdańska, mających na celu wsparcie organizacji pozarządowych, stanowi udostępnianie lokali użytkowych na potrzeby ich działalności. Odbywa się to w trzech formach prawnych: umów najmu, odpłatnego użytkowania albo użyczenia (przy czym ta ostatnia formuła jest dla organizacji najkorzystniejsza, zapewniając im bezpłatne użytkowanie lokali).

W 2020 roku Miasto udostępniło organizacjom pozarządowym łącznie 329 lokali, w tym: 186 użyczyło, 111 – wynajęło, a 32 – oddało w odpłatne użytkowanie. W rezultacie organizacje mają do dyspozycji 94.576 m² powierzchni użytkowej. Najwięcej (po 8) lokali udostępniono Fundacji Gdańskiej, Gdańskiej Fundacji Przedsiębiorczości i Towarzystwu Pomocy im. Św. Brata Alberta. Jednakże większość organizacji dysponuje jednym lokalem z zasobów Miasta Gdańska.

2. Wsparcie techniczne, szkoleniowe i informacyjne organizacji

Miasto Gdańsk stara się wspierać organizacje pozarządowe technicznie, szkoleniowo i informacyjnie. W tym celu w ramach obszaru współpracy „działalność organizacji wspomagających technicznie, szkoleniowo i informacyjnie inne organizacje" dofinansowywane są oferty, dzięki którym przedstawiciele organizacji pozarządowych mogę uzyskać wsparcie doradcze oraz podnieść swoje kwalifikacje w zakresie funkcjonowania trzeciego sektora.

W 2020 roku usługi na rzecz wzmacniania potencjału gdańskich organizacji świadczyły: Centrum Organizacji Pozarządowych i Centrum Inicjowania Rozwoju. Ich oferta obejmowała wsparcie zarówno merytoryczne (poradnictwo prawne, księgowe, biznesowe, asystentura), jak i infrastrukturalne (bezpłatne sale szkoleniowe, coworking społeczny). Skorzystały z niej 153 organizacje pozarządowe, udzielono łącznie 269 godzin poradnictwa. Ponadto 3 organizacje skorzystały z nowej usługi audytu. Całość oferty Centrum Organizacji Pozarządowych przetłumaczono na języki rosyjski i angielski. W wyniku wsparcia powstało też 7 nowych organizacji pozarządowych.

Ważnym elementem rozwoju sektora obywatelskiego jest podnoszenie indywidualnych kompetencji liderów i liderek organizacji pozarządowych. Osoby te mogły skorzystać w 2020 roku z dwóch ofert dofinansowanych przez Urząd Miejski w Gdańsku:

- Kuźni Liderów Gdańskich NGO – cyklu praktycznych warsztatów dla liderek i liderów organizacji pozarządowych, w którym uczestniczyło 12 osób;
- Gdańskiej Szkoły Animatorów Lokalnych, w której 22 osoby poznały metodologie lokalnej animacji społecznej i współpracy angażującej wszystkie podmioty funkcjonujące na danym obszarze.

W związku z sytuacją epidemiczną oba cykle zrealizowane zostały on-line.

3. Wolontariat

W 2020 roku – za sprawą ogólnoświatowej pandemii spowodowanej wirusem SARS-CoV-2 – charakter i zakres wolontariatu uległy na wielu płaszczyznach ograniczeniom bądź znaczącym zmianom. Jednakże dzięki latami budowanym związkom między różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi, wspólnie wypracowanym narzędziom partycypacji oraz silnym fundamentom aksjologicznym działalność wolontariacka nie zamarła i owocowała w czasach pandemii zarówno kontynuacją starych, jak i wdrażaniem nowych projektów. Zaangażowanie organizacji pozarządowych, szybkość i skuteczność ich reakcji na nowe wyzwania oraz ilość oddolnych inicjatyw pokazały, jak silna pozostaje w Gdańsku idea wolontariatu.

Z informacji Regionalnego Centrum Wolontariatu wynika, że w roku 2020 zahamowana została, odnotowana w dwóch poprzednich latach, tendencja wzrostowa co do liczby wolontariuszy podejmujących w Gdańsku działalność wolontariacką. Odpowiednia liczba dla 2020 roku – 4.042 osoby – oznacza cofnięcie się do poziomu roku 2017 (z 4.060 wolontariuszami), co jednak w sumie należy uznać za sukces w warunkach rozprzestrzeniającej się i paraliżującej działania organizacji pandemii.

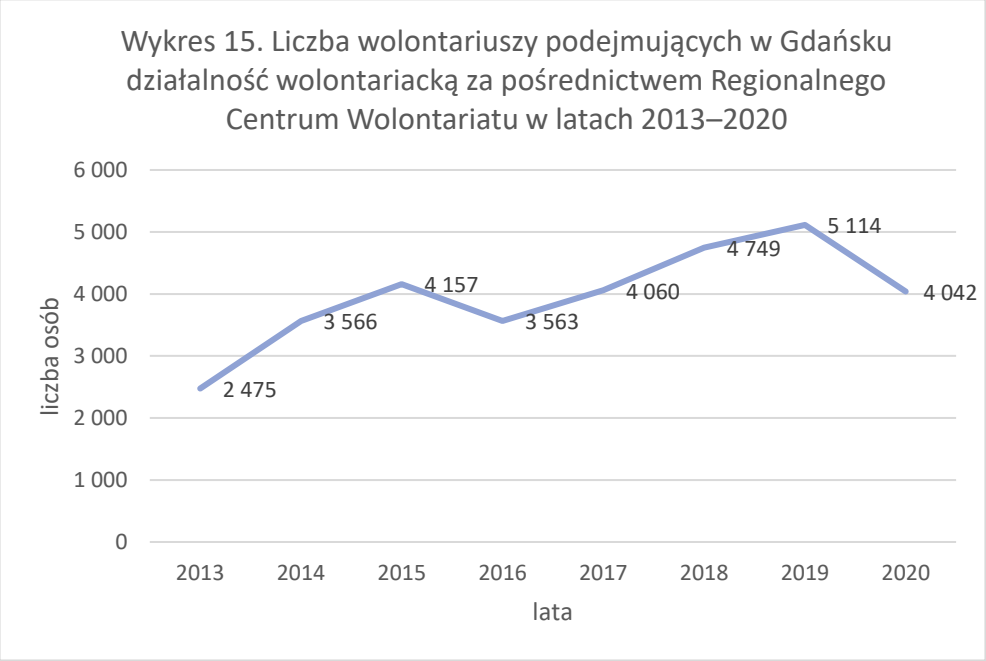

Na zadania związane ze wsparciem i promocją wolontariatu Miasto Gdańsk przekazało w 2020 roku organizacjom pozarządowym – zgodnie z Programem współpracy – kwotę 539.000 złotych. Środki te rozdysponowano w trybie otwartych konkursów na projekty: przygotowania wolontariuszy na potrzeby własne organizacji, promocji wolontariatu w szkołach, organizacji Gdańskiego Tygodnia Wolontariatu oraz prowadzenia Miejskiego Centrum Wolontariatu (umowa na lata 2020–2022). Natomiast środki w wysokości 200.000 złotych, zaplanowane w Programie na przygotowanie wolontariuszy w ramach organizacji Europejskiego Jamboree Skautowego 2020 zostały – z powodu jego odwołania za sprawą pandemii – przeznaczone na inne cele.

Miejskie Centrum Wolontariatu stanowi ośrodek kompleksowej promocji i planowania rozwoju wolontariatu, pośrednictwa pracy wolontarystycznej oraz szkoleń

wolontariuszy. Centrum realizuje również projekt wykorzystania wolontariatu w przestrzeni publicznej Gdańska, polegający m. in. na obsłudze wolontarystycznej wydarzeń publicznych o charakterze sportowym, rekreacyjnym, turystycznym czy promocyjnym.

W ramach marki Wolontariat Miasta Gdańska kontynuowano działania na rzecz jej ugruntowania, tak by każda organizacja mogła korzystać z siły wspólnego przekazu, zachowując jednocześnie swoją specyfikę i odrębność działania. W roku 2020 pod szyldem tejże marki zrealizowano takie projekty, jak Gdański Tydzień Wolontariatu, Lokalne Centra Wolontariatu, Program wspierania i rozwoju wolontariatu długoterminowego na lata 2018–2030, Korpus Solidarności oraz Termosfera dla szkolnych kół wolontariatu.

Przykładowo, wspomniany **Gdański Tydzień Wolontariatu** odbył się w 2020 roku po raz czwarty. Jest on wspólną inicjatywą gdańskiego środowiska osób i organizacji związanych z wolontariatem. W ramach Tygodnia m.in. przeprowadzono debatę „Wolontariat i aktywizm na pełny etat", Galę Wolontariatu, Paradę Wolontariuszy i Wolontariuszek, liczne warsztaty i konsultacje, konkurs „Aktywni w mieście", inicjatywy własne wolontariuszy oraz nowe działanie pod nazwą „Godzina dla Gdańska".

Rok 2020 to także kontynuacja działań w ramach Programu Wolontariatu Pracowniczego w Urzędzie Miejskim w Gdańsku. Pracownicy Urzędu brali aktywny udział w licznych wolontariackich akcjach ogólnopolskich i ogólnomiejskich. Spośród nich warto wymienić m.in. liczenie pieniędzy podczas Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, akcję zorganizowaną wspólnie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie „Każdy może pomóc", przygotowanie (razem z MOPR-em i Regionalnym Centrum Wolontariatu) ogródków domowych dla seniorów, zbiórki pieniędzy dla Schroniska dla zwierząt „Promyk", wielojęzycznych książek oraz żywności w ramach akcji „Koszyczek dla Seniora", udział w „Godzinie dla Gdańska" i Gdańsk Business Run, uruchomienie porad prawnych itp.

Prestiżowym ukoronowaniem wysiłków Gdańska w zakresie upowszechniania i promocji wolontariatu stał się w 2020 roku wybór Miasta – w trzyetapowym, międzynarodowym konkursie – na **Europejską Stolicę Wolontariatu** w roku 2022. Tytuł przyznawany jest przez Centrum Wolontariatu Europejskiego (Centre for European Volunteering z siedzibą w Brukseli) na podstawie decyzji jury, w skład którego wchodzą kluczowe osobistości związane z europejskim wolontariatem – przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji unijnych, ale też osoby prywatne zaangażowane w działalność wolontaryjną. Wyróżnienie Gdańska stanowi wyraz uznania na arenie międzynarodowej dla takich propagowanych przez Miasto wartości, jak solidarność czy aktywność obywatelska, ale przede wszystkim dla działalności tutejszych wolontariuszy.

4. Gdańskie Fundusze

Zadaniem Gdańskich Funduszy jest pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców Gdańska oraz zwiększanie ich zaangażowania w społeczności lokalne. Realizacja Funduszy w 2020 roku przebiegała pod znakiem wielu niekorzystnych i ograniczających czynników związanych z pandemią spowodowaną wirusem SARS-CoV-2. Odnotowano

m.in. zmniejszenie zainteresowania konkursami organizowanymi w ramach Funduszy, chociaż w niesprzyjającym klimacie pandemicznym, wynikającym z izolacji społecznej i reżimu sanitarnego, ostateczne rezultaty ich realizacji trzeba uznać za nader zadowalające. Na przykład w konkursach Funduszu Sąsiedzkiego złożono co prawda w 2020 roku o 22% ofert mniej niż w latach 2018–2019, z drugiej jednak strony wśród wszystkich 93 wnioskodawców były aż 33 (tj. 35%) nowe organizacje i grupy nieformalne – wszystkie podobne, ścierające się czynniki zaskutkowały ostatecznie tym, że na realizację zadań Funduszu nie wykorzystano jedynie 6% środków alokowanych na dany rok.

a) Gdański Fundusz Sąsiedzki

Gdański Fundusz Sąsiedzki to program dedykowany zarówno mieszkańcom Gdańska, jak i lokalnym organizacjom pozarządowym, którego celem jest zwiększenie zaangażowania gdańszczanek i gdańszczan w inicjatywy podejmowane na rzecz szeroko pojętego dobra wspólnego w wymiarze dzielnicowym. W ramach Funduszu grupy nieformalne mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów o wartości nie większej niż 500 złotych, natomiast organizacje pozarządowe – projektów, których wartość nie przekracza 5.000 złotych. Wnioskodawcy mogą aplikować o wsparcie trzech typów inicjatyw, realizowanych w ramach:

- obchodów Gdańskich Dni Sąsiadów,
- organizacji imprez i spotkań o charakterze integracyjnym,
- wspierania inicjatyw prorodzinnych.

Wyłonionym w otwartym konkursie regrantingowym operatorem Funduszu Sąsiedzkiego na rok 2020 zostało Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych w Gdańsku. W zorganizowanych przez Centrum dwóch konkursach dla dwóch kategorii odbiorców złożono łącznie 93 oferty, spośród których sześćdziesięciu czterem przyznano dofinansowanie: 40 z nich nakierowanych było na animację – integrację środowisk lokalnych, 15 dotyczyło działań prorodzinnych, a 9 związanych było z różnymi formami świętowania Dni Sąsiadów. Ostatecznie jednak zrealizowano i rozliczono 56 projektów (tj. 88%) – 29 mikroinicjatyw i 27 projektów organizacji pozarządowych – ponieważ 8 oferentów wycofało się w warunkach pandemii z podpisania umów. W rezultacie z zaplanowanych w Funduszu 150.000 złotych na realizację projektów wydatkowano 140.412,12 złotych.

Wskaźniki uczestnictwa pokazują, że minigranty zmobilizowały w 2020 roku 865 uczestników inicjatyw lokalnych, natomiast organizacje pozarządowe włączyły do swych działań 2.385 odbiorców (przy czym 600 z nich było odbiorcami zdalnymi). Ponadto istotnym wskaźnikiem rozwoju Funduszu Sąsiedzkiego jest udział w nim od roku 2020 przedstawicieli inicjatyw lokalnych z czterech kolejnych dzielnic Gdańska: Letnicy, Stogów, Piecek – Migowa oraz Oruni – Św. Wojciecha – Lipiec.

b) Gdański Fundusz Młodzieżowy

Głównym celem Funduszu Młodzieżowego jest aktywizacja młodych mieszkańców Gdańska (w wieku od 13 do 24 lat), którzy pragną urzeczywistnić własne pomysły będące odpowiedzią na potrzeby wybranego przez nich środowiska lokalnego. W ramach Funduszu skupiające młodzież grupy nieformalne mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów o wartości nie większej niż 500 złotych, natomiast organizacje pozarządowe – projektów, których wartość nie przekracza 5.000 złotych.

Wyłonionym w toku procedury konkursowej operatorem Funduszu Młodzieżowego na rok 2020 zostało Stowarzyszenie Morena. Zorganizowało ono w sumie trzy konkursy dotacyjne: dwa dla grup nieformalnych i jeden dla organizacji pozarządowych. O ile na przebieg tego ostatniego rozwijająca się dopiero pandemia nie miała istotnego wpływu, o tyle konkursy dla grup nieformalnych musiały zostać w warunkach lockdownu znacząco zmodyfikowane. Określono na nowo wytyczne do realizacji projektów, uwzględniając m.in. obowiązujące w czasie pandemii uregulowania prawne i reżim sanitarny, a dla drugiej edycji konkursu wprowadzono nabór ciągły wniosków w okresie trzech miesięcy (od września do listopada 2020 roku).

Niestety, w rezultacie wszystkich niesprzyjających realizacji projektów warunków i obostrzeń pandemicznych oferenci złożyli w ramach Funduszu Młodzieżowego zdecydowanie mniej wniosków dotacyjnych niż w latach ubiegłych: na dwa konkursy na minidotacje wpłynęło w 2020 roku odpowiednio 21 i 28 wniosków, podczas gdy w roku 2019 na podobny konkurs złożono ich aż 138, czyli 5–6 razy więcej. Wiązało się z tym niepełne wykorzystanie środków zaplanowanych na 2020 rok na realizację Funduszu Młodzieżowego: z kwoty 150.000 złotych przekazano grupom nieformalnym i organizacjom pozarządowym 131.951,68 złotych (tj. 88%). Z drugiej jednak strony zdecydowana większość dofinansowanych projektów została – mimo niekorzystnych warunków – zrealizowana w pierwotnie zaplanowanej lub, po uzgodnieniach z operatorem Funduszu, zmodyfikowanej wersji, a uczestniczyło w nich łącznie 2.244 beneficjentów.

c) Gdański Fundusz Senioralny

Celem Funduszu Senioralnego jest wsparcie aktywności społecznej seniorów (tj. osób w wieku 60 lat i więcej) poprzez udzielanie dotacji na realizację organizowanych przez nich projektów, inicjatyw czy wydarzeń, których odbiorcami mogą być nie tylko oni sami, ale też wszyscy mieszkańcy Gdańska. Tak jak w innych Gdańskich Funduszach, grupy nieformalne mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów o wartości do 500 złotych, natomiast organizacje pozarządowe – do 5.000 złotych.

Wybranym na drodze konkursowej operatorem Funduszu na rok 2020 zostało Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku. Zorganizowało ono trzy konkursy dotacyjne: jeden dla organizacji pozarządowych i dwa dla senioralnych grup nieformalnych. Ze względu na utrudniające zaplanowanie i realizację projektów warunki pandemiczne, w interesie oferentów, przedłużano terminy składania wniosków w konkursach, zorganizowano na cały czas realizacji projektów punkt doradczo-konsultacyjny, przeprowadzono też dwie akcje promocyjne konkursów Funduszu Senioralnego. Dzięki tym staraniom udało się z zaplanowanej na rok 2020 kwoty 150.000 złotych przekazać na realizację projektów senioralnych 138.976,42 złotych (tj. 93%).

Ostatecznie organizacje pozarządowe zrealizowały ze środków Funduszu 13 projektów, natomiast grupy nieformalne dostały dofinansowanie na łącznie 86 inicjatyw, takich jak np. warsztaty rękodzielnictwa, wycieczki, zwiedzanie muzeów, organizacja turnieju brydżowego itp. Wzięło w nich udział w sumie 2.570 beneficjentów.

5. Innowacje społeczne

Wspieranie innowacji społecznych w Gdańsku odbywa się za pośrednictwem **Funduszu Innowacji Społecznych INNaczej**. Jest to narzędzie służące wspieraniu i aktywizacji grup nieformalnych, liderów organizacji i społeczników w opracowywaniu oraz testowaniu innowacyjnych rozwiązań wyzwań społecznych. W ramach wsparcia potencjalni innowatorzy lub grupy innowatorów mogą liczyć na różnorodną pomoc: merytoryczną, infrastrukturalną i finansową, którą zapewnia wyłoniony przez Miasto operator.

W 2020 roku operatorem Funduszu ponownie została Fundacja Inicjowania Rozwoju UP Foundation. Biorąc pod uwagę sytuację epidemiczną, Fundusz przyjął formę dwudziestoczterogodzinnego maratonu projektowego, zorganizowanego w formie zdalnej z wykorzystaniem narzędzi komunikacji on-line. Po wstępnej selekcji zgłoszeń zespół oceniający wybrał spośród 28 inicjatyw 10 zespołów, które zostały zaproszone do wzięcia udziału w maratonie. Hasło przewodnie edycji z 2020 roku brzmiało: ”Jak dzisiaj budować i utrzymywać relacje?”. W trakcie maratonu zespół mentorski, składający się z przedstawicieli wszystkich sektorów, służył pomocą w dopracowywaniu koncepcji innowacji, które na końcu zostały zaprezentowane w celu wyłonienia tych, które najlepiej rokowały na rozwinięcie i osiągniecie rzeczywistej zmiany społecznej. Trzy inicjatywy otrzymały wsparcie zarówno finansowe (w kwotach 10.000, 6.000 i 4.000 złotych), jak i merytoryczne na przeprowadzenie pilotaży. Trzy kolejne mogą liczyć na dodatkowe wsparcie merytoryczne pozwalające na dopracowanie koncepcji.

Docelowym, centralnym miejscem ekosystemu wspierania innowacji społecznych i innych form aktywności społecznych będzie **Centrum Dolna Brama (HUB społeczny)**, w którym oprócz wsparcia merytorycznego i administracyjnego znaleźć będzie można przestrzeń do pracy. Efektem połączenia dotychczas rozdzielonych obszarów: aktywności społecznej i innowacyjności, procesów partycypacyjnych i konsultacyjnych oraz wspierania rozwoju społeczności lokalnych będzie synergia służąca poszukiwaniu efektywnych rozwiązań na złożone wyzwania społeczne, zgodnych z politykami miejskimi (takimi jak Gdańsk 2030 Plus – Strategia Rozwoju Miasta), europejskimi (Agenda Miejska, Karta Lipska) oraz światowymi (związanymi z Celami Zrównoważonego Rozwoju).

Budynek, w którym Centrum znajdzie swoją siedzibę (przy ul. Dolna Brama 8), wymaga remontu, dlatego też w 2020 roku udało się sfinalizować dokumentację projektową i uzyskać pozwolenie na budowę oraz rozpisać postępowanie przetargowe na wyłonienie wykonawcy, które zakończy się w roku 2021.

6. Otwarty IKM

Otwarty IKM to program skierowany do organizacji pozarządowych i grup nieformalnych oraz aktywistów i animatorów kultury z terenu Gdańska, który ma zachęcać do realizacji własnych pomysłów na działania kulturalne, społeczno-kulturalne i edukacyjne przy finansowym, merytorycznym i technicznym wsparciu Instytutu Kultury Miejskiej. Program zaprasza do organizacji spotkań, szkoleń, warsztatów, pokazów filmowych z dyskusjami i innych form wydarzeń – wszystkiego, co jest możliwe do realizacji w przestrzeni IKM-u. Od 2019 roku poszerzono formułę Otwartego IKM-u o działania w przestrzeni miejskiej; w rezultacie w roku 2020 – w ramach realizacji współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej programu Urb Cultural Planning – zaproponowano osobom mieszkającym

w Nowym Porcie oraz sympatykom dzielnicy udział w specjalnej edycji Otwartego IKM-u – pod nazwą Otwarty IKM w Nowym Porcie.

Ostatecznie organizacje pozarządowe zrealizowały w 2020 roku w ramach programu Otwarty IKM trzy projekty:

- spektakl w siedzibie IKM-u,
- słuchowisko online,
- wakacyjny cykl warsztatów oraz dwa murale w Nowym Porcie.

ROZDZIAŁ V. KOMUNIKACJA I PROMOCJA

a) Mailing i newsletter

Komunikowanie ważnych informacji o działaniach Miasta i organizacji pozarządowych w sektorze społecznym odbywa się za pośrednictwem mailingu oraz newslettera.

Organizacje przesyłają informacje o organizowanych przez siebie wydarzeniach na dedykowany adres e-mail: ngoinfo@gdansk.gda.pl. Z przesłanych w ten sposób wiadomości tworzony jest newsletter, rozsyłany do kilkuset organizacji pozarządowych zarejestrowanych w bazie prowadzonej przez Urząd Miejski oraz bezpośrednio zapisanych do bazy mailingowej za pośrednictwem strony www.gdansk.pl (stan na 31 grudnia 2020 roku: 492 aktywne rekordy). W roku 2020 rozesłano 39 edycji newslettera.

Poza tym priorytetowe informacje rozsyłane są jako pojedyncze wiadomości.

Przykładowe obszary tematyczne uwzględniane w newsletterze:

- wydarzenia kulturalne,
- szkolenia i warsztaty z różnych obszarów,
- prelekcje i wydarzenia edukacyjno-historyczne,
- informacje o projektach europejskich przeznaczonych dla organizacji pozarządowych oraz o konkursach grantowych ogłaszanych przez inne jednostki administracji publicznej, np. Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Pomorski Urząd Wojewódzki, fundacje (np. Fundację Batorego),
- promocja wolontariatu,
- wydarzenia z zakresu profilaktyki zdrowotnej.

Oprócz promocji działań samych organizacji pozarządowych w przesyłanych wiadomościach informowano także o:

- wydarzeniach, których głównym organizatorem było Miasto,
- otwartych konkursach ofert ogłaszanych przez Prezydenta Miasta Gdańska.

Nowym ważnym narzędziem komunikacji z sektorem pozarządowym, utworzonym czasie pandemii SARS-CoV-2, jest „e-kawa z urzędasem", czyli możliwość indywidualnych konsultacji z pracownikami Urzędu Miejskiego w Gdańsku za pośrednictwem narzędzi komunikacji on-line (głównie MS Teams). Z oferty tej skorzystało 8 organizacji, które konsultowały możliwość prowadzenia działań w czasie pandemii, modyfikację realizowanych zadań itp. Dodatkowo utworzono grupę dyskusyjną na platformie Facebook pn. „Miasto Gdańsk_forum NGOs", która w najtrudniejszym czasie pandemii służyła jako miejsce wymiany informacji i opinii.

b) Nagrody Prezydenta Miasta Gdańska

Nagroda im. Lecha Bądkowskiego przyznawana jest co roku najlepszym gdańskim organizacjom pozarządowym i społecznikom w trzech kategoriach: organizacja pozarządowa roku, społecznik roku oraz darczyńca roku. Nagrodę ustanowił w 2001 roku prezydent Gdańska Paweł Adamowicz, a jej patronem został Lech Bądkowski – dziennikarz, pisarz, współzałożyciel Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, sygnatariusz porozumień sierpniowych z 1980 roku.

W 2020 roku nagrodę przyznano po raz dwudziesty, a galowa uroczystość jej wręczenia odbyła się 30 sierpnia podczas Święta Wolności i Demokracji. Kapituła przyznała nagrodę dla najlepszej organizacji pozarządowej Fundacji „Wspólnota Gdańska"

za umiejętne wspieranie rozwoju społeczności lokalnych poprzez kulturę, sztukę i edukację. Dwa wyróżnienia w tej kategorii trafiły do Fundacji Instytut Metropolitalny i Fundacji dla Rodziny „Ogniska Nadziei". Z kolei tytuł Gdańskiego Społecznika 2019 roku otrzymała Aneta Baczyńska-Rostkowska – liderka społeczna z Osowy, nominowana przez swoich sąsiadów. Nie przyznano natomiast w 2020 roku nagrody dla darczyńcy roku.

c) Patronat honorowy Prezydenta Miasta Gdańska

O patronat honorowy Prezydenta Miasta Gdańska może ubiegać się każdy, kto organizuje wydarzenie kulturalne, edukacyjne, sportowe lub inną uroczystość o charakterze społecznym. Patronat honorowy podkreśla rangę wydarzenia i pozwala dotrzeć do szerszego kręgu odbiorców dzięki informacji o nim na stronie internetowej miasta.

W 2020 roku Biuro Prezydenta rozpatrzyło 210 wniosków o patronat, w tym 66 od organizacji pozarządowych, przy czym ostatecznie udzielono 162 patronaty.

d) Akcje edukacyjno-informacyjne

W 2020 roku przeprowadzono we współpracy z organizacjami pozarządowymi dwie ogólnomiejskie akcje edukacyjne w ramach „Bądź rozważny. Nie daj się oszukać", podczas których mieszkańcy Gdańska mogli skorzystać z bezpłatnych porad dotyczących skutecznych sposobów, jak nie dać się oszukać i jak poradzić sobie z zadłużeniami:

- w przestrzeni wirtualnej na stronie www.gdansk.pl 15–19 czerwca 2020 roku odbył się „Tydzień Bezpieczeństwa Ekonomicznego", podczas którego prezentowano filmy edukacyjno-pomocowe poświęcone różnym aspektom bezpieczeństwa ekonomicznego. Eksperci m.in. z instytucji miejskich, organizacji pozarządowych i kancelarii prawnych udzielali widzom porad i cennych wskazówek, w szczególności z zakresu upadłości konsumenckiej i alimentacji;
- 17 listopada 2020 roku w formie on-line na stronie www.gdansk.pl odbył się ogólnopolski „Dzień bez Długów", podczas którego widzowie dowiedzieli się o możliwościach, jakie w celu wyjścia z kłopotów finansowych stwarza funkcjonujące w Gdańsku Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych, oferujące kompleksową i bezpłatną pomoc prawników, psychologów i doradców finansowych.

ROZDZIAŁ VI. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI POD ZNAKIEM COVID-19

Rozszerzająca się w Polsce od marca 2020 roku pandemia spowodowana zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 od początku spotkała się z wielokierunkowym przeciwdziałaniem władz Miasta Gdańska. Znalazło to odzwierciedlenie również w ustanowieniu różnych form wsparcia skierowanych do działających w Gdańsku organizacji pozarządowych, zwłaszcza tych, które podjęły się realizacji zadań w obszarach walki z pandemią, niwelowania jej skutków społecznych i profilaktyki. Podstawę prawną dla tych działań stanowiło Zarządzenie nr 483/20 Prezydenta Miasta Gdańska z 20 kwietnia 2020 roku w związku z art. 15 ze zm. i art. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

a) „Pakiet pomocowy dla gdańskich NGO #pakietdlangoGDN"

Uruchomiono między innymi „Pakiet pomocowy dla gdańskich NGO #pakietdlangoGDN", w ramach którego władze Gdańska oferowały organizacjom pozarządowym:

- umożliwienie umorzenia lub odłożenia w czasie i rozłożenia na raty opłat z tytułu korzystania z miejskich lokali i nieruchomości;
- zgodę na uruchomienie alternatywnych sposobów realizacji przewidzianych w umowach dotacyjnych działań (formy zdalne, on-line);
- elastyczne i dostosowane do konkretnych działań podejście do zmian sposobów i terminów realizacji zadań zleconych, zmian kadry, harmonogramu i kosztorysu (na podstawie aneksów do umów);
- uruchomienie forum konsultacji i debaty na temat współpracy z organizacjami pozarządowymi w sytuacji kryzysu (konsultacje on-line z urzędnikami, kanały w social media);
- dedykowaną pulę środków na minidotacje lub/i pożyczki na wspieranie działań związanych z zapobieganiem skutków epidemii oraz na utrzymanie płynności finansowej.

W ramach omawianego pakietu uruchomiono też odrębny tryb udzielania dotacji organizacjom pozarządowym z pominięciem otwartego konkursu ofert. Podstawę tego trybu stanowiły kolejne zaproszenia Prezydenta Miasta Gdańska do składania ofert przez organizacje pozarządowe na realizację określonych w zaproszeniu zadań. Nie przewidywał on powoływania komisji do rozpatrywania ofert, a wyłanianie oferentów odbywało się na bieżąco, zwykle do wyczerpania środków.

Przy pierwszym zaproszeniu zastosowano tryb negocjacyjny wyłaniania realizatorów zadań. Był to ciekawy, eksperymentalny sposób na uzyskanie konsensusu w rozdysponowaniu środków, przy jednoczesnym włączeniu wszystkich zgłoszonych pomysłów do realizacji. Na spotkaniu on-line wszystkich oferentów uzgodniono, które zadania mogą być realizowane wspólnie przez kilka organizacji z grantu udzielonego jednej z nich, a które wymagają odrębnych umów, i jak będzie wyglądał podział środków. Spotkanie zakończyło się pełnym porozumieniem, a Wydział Rozwoju Społecznego zrealizował podjęte na nim uzgodnienia.

Przyznane tym trybem w 2020 roku dotacje zostały przeznaczone przez organizacje pozarządowe na realizację przede wszystkim następujących zadań:

- Koordynacja usług wsparcia #gdanskpomaga (zbieranie informacji o ofercie wsparcia i akcji pomocowych organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania Covid-19 oraz ich weryfikacja i publikacja, zbieranie informacji o zapotrzebowaniu na wsparcie ze strony organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i mieszkańców Gdańska);
- Zabezpieczenie środków ochrony osobistej, w szczególności maseczek i środków dezynfekcyjnych, dla gdańskich organizacji pozarządowych i szczególnie wrażliwych grup mieszkańców Gdańska oraz produkcja i dystrybucja przyłbic ochronnych;
- Wsparcie grup szczególnie wrażliwych, tj. wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem z rozwiązań systemowych (prowadzenie poradnictwa informacyjno-prawnego i psychospołecznego dla grup szczególnie wrażliwych, w tym cudzoziemców, oraz osób doświadczających przemocy domowej, zabezpieczenie miejsca tymczasowego pobytu dla osób zagrożonych lub doświadczających przemocy domowej, w tym przemocy ekonomicznej, przygotowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych i promocyjnych dla grup szczególnie wrażliwych, w tym w tłumaczeniu na język angielski, rosyjski i ukraiński itp.);
- Niwelowanie skutków długotrwałej, spowodowanej pandemią izolacji dzieci i młodzieży oraz dorosłych z niepełnosprawnością, umożliwienie rodzicom i opiekunom pełnego powrotu do pracy po okresie izolacji, a dzieciom spędzenia czasu w sanitarnie bezpiecznych warunkach poprzez organizację czasu wolnego:
  - ✓ w okresie letnim – w formie zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych z elementami profilaktyki uzależnień,
  - ✓ w okresie ferii zimowych – w formie półkolonii;
- Prowadzenie zajęć integrujących i wspierających dla grup szczególnie zagrożonych konsekwencjami izolacji społecznej;
- Wsparcie żywnościowe (zbiórka, zakup i dystrybucja żywności wśród szczególnie wrażliwych grup mieszkańców, w szczególności niekwalifikujących się do pomocy społecznej);
- Wsparcie przejazdów wolontariuszy (zabezpieczenie biletów komunikacji publicznej i paliwa dla wolontariuszy świadczących pomoc dla mieszkańców miasta w celu przeciwdziałania pandemii Covid-19);
- Bezpieczeństwo ekonomiczne (poszerzenie oferty Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych).

b) #Gdańsk Pomaga

#Gdańsk Pomaga to inicjatywa Miasta Gdańska i ponad 20 instytucji i organizacji, które połączyły wysiłki w celu wsparcia mieszkańców w walce z następstwami pandemii SARS-CoC-2. Współtwórcami akcji są: Fundacja Gdańska (jako główny koordynator), Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku oraz Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

W ramach akcji #Gdańsk Pomaga od marca do grudnia 2020 roku pomoc otrzymało **170 organizacji i instytucji oraz 2.443 seniorek i seniorów** z Gdańska. Przekazane im wsparcie rzeczowe to przede wszystkim środki ochrony osobistej – łącznie prawie 200.000 sztuk sprzętu, m.in. rękawiczek i fartuchów jednorazowych, maseczek ochronnych, przyłbic, ochraniaczy na buty, okularów ochronnych i płynów do dezynfekcji. Środki te trafiły m.in. do organizacji pozarządowych, służb medycznych, domów pomocy społecznej

i szczególnie wrażliwych grup mieszkańców. Inicjatywa #Gdańsk Pomaga zapewniła również wsparcie żywieniowe w postaci 348 posiłków tygodniowo – ciepłe obiady dostarczane były przez wolontariuszy do najbardziej potrzebujących mieszkańców (seniorek i seniorów oraz osób niekwalifikujących się do pomocy społecznej). Ponadto zabezpieczono 20 interwencyjnych miejsc noclegowych dla osób doświadczających przemocy domowej, w tym przemocy ekonomicznej.

Kooperacja szerokiego grona podmiotów zaangażowanych w akcję #Gdańsk Pomaga umożliwiła wdrożenie działań dodatkowych, takich jak: wsparcie w zakupie biletów komunikacji miejskiej oraz bonów paliwowych dla wolontariuszek i wolontariuszy, zakup i dostarczenie 2.500 wielkanocnych „dobrych paczek" – przygotowanych indywidualnie dla osób w wieku 70+, produkcja przyłbic i adapterów do masek dla służb medycznych i organizacji pozarządowych, uszycie (w ramach chałupnictwa) 3.110 maseczek bawełnianych przez osoby, które w ten sposób zarobiły nieduże kwoty na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.

Efektem podjętych w ramach akcji działań było powstanie **gdańskiego systemu wsparcia mieszkanek i mieszkańców w czasie pandemii.** Początkowo system ten opierał się na 20 lokalnych punktach pomocowo-informacyjnych, prowadzonych przez gdańskie stowarzyszenia i fundacje, oraz na dedykowanej stronie internetowej. Pod koniec 2020 roku Miasto Gdańsk dysponowało już lokalnymi punktami wsparcia w każdej z 35 dzielnic. Część tych punktów prowadzona jest w domach i klubach sąsiedzkich.

Powstanie komplementarnego systemu wsparcia, w tak krótkim czasie i o ogólnomiejskim zasięgu, nie byłoby możliwe, gdyby nie elastyczne podejście i otwartość na nowe rozwiązania wszystkich partnerów Miasta Gdańska w ramach współpracy z sektorem pozarządowym. Akcja #Gdańsk Pomaga okazała się katalizatorem, który pozytywnie wpłynął na jakość współpracy organizacji zarówno między sobą, jak i z Miastem.

ZAKOŃCZENIE

Rok 2020 był dla współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi rokiem szczególnym. Związana z ogólnoświatową pandemią SARS-CoV-2 sytuacja kryzysowa, która postawiła nas przed szeregiem realnych problemów, zadziałała mobilizująco zarówno na urzędników miejskich i pracowników instytucjonalnych, jak i na aktywistów oraz społeczników z Gdańska. Skłaniała do otwartości i poszukiwania nowych, niestandardowych form działania oraz nauczyła elastyczności w podejściu do realizacji zadań. Pokazała też, że do współpracy nie zawsze potrzebne są sztywne ramy programów, niezbędne jest natomiast zaufanie i poczucie współodpowiedzialności za miasto i jego mieszkańców.

Zastosowanie nowych, bardziej elastycznych form współpracy pozwoliło organizacjom współpracującym z Miastem na efektywne i adekwatne do pojawiających się potrzeb wykorzystanie swoich zasobów, poznanie oferty wsparcia innych instytucji i organizacji, wzajemną kooperację w przypadkach realizacji zadań wymagających połączenia zasobów lub kompetencji więcej niż jednej organizacji oraz skrócenie czasu realizacji projektu na każdym etapie procesu.

Model szerokiej współpracy zastosowany przy inicjatywie #Gdańsk Pomaga okazał się też skutecznym narzędziem promocyjnym. Liczba zaangażowanych w nią podmiotów przełożyła się bezpośrednio na liczbę wzmianek o akcji, dzięki czemu inicjatywa zyskała dużą rozpoznawalność na terenie całego Gdańska. Dzięki nowej formie współpracy z Miastem dało się zaobserwować swoiste zjednoczenie środowisk pozarządowych zajmujących się wsparciem społecznym.

Pandemia pokazała nam również, jak wielki potencjał tkwi w organizacjach i aktywności mieszkańców. Ujawniła, jak dalece jesteśmy skłonni angażować się w rozwiązywanie pojawiających się problemów i jak twórczo potrafimy na nie reagować. Wnioski wyciągnięte ze współpracy z organizacjami pozarządowymi w czasie pandemii skłaniają do refleksji nad tym, jak powinna ona wyglądać, kiedy pandemia już minie, ile i jakich nowych form współpracy potrzebujemy oraz jak utrzymać osiągnięty w 2020 roku poziom zaangażowania i wzmocnić zaufanie społeczne w Mieście.

Prezydent Miasta Gdańska
z up.
/-/ Monika Chabior
Zastępczyni Prezydenta Miasta Gdańska